

ΤΟ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟ ΒΑΘΜΟ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΣ
(ιδίως, καθόσον αφορά στην καθ' ύλην αρμοδιότητα)

Διάγραμμα

- 1. Εισαγωγή
- 2. Συγκριτική προσέγγιση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας
 - 2.1. Γερμανία
 - 2.2. Αυστρία
 - 2.3. Γαλλία
 - 2.4. Βέλγιο
 - 2.5. Λουξεμβούργο
 - 2.6. Μάλτα
 - 2.7. Ενδιάμεσα συμπεράσματα
- 3. Ιστορική επισκόπηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας
 - 3.1. Στην ΠολΔ 1834
 - 3.1.1. Το Πρωτοδικείο
 - 3.1.2. Το Ειρηνοδικείο
 - 3.1.2.1. Καθ' ύλην αρμοδιότητα
 - 3.1.2.2. Η «Ειρηνοδικειακή διαδικασία»
 - 3.2. Στον ΚΠολΔ 68/71
 - 3.2.1. Ίδρυση του Μονομελούς Πρωτοδικείου
 - 3.2.2. Κατανομή της αρμοδιότητας
 - 3.2.3. Η ενοποίηση της διαδικασίας στον πρώτο βαθμό
 - 3.3. Ενδιάμεσα συμπεράσματα
 - 3.3.1. Νομική φύση του Ειρηνοδικείου

¹ Επιμέλεια Γιώργος Δελής Ειρηνοδίκης Αθηνών, Ελένη Τζουανάκου Ειρηνοδίκης Άργους.

- 4. Το Ειρηνοδικείο σήμερα
 - 4.1. Διάρθρωση της ύλης
 - 4.1.1. Συνήθης αρμοδιότητα
 - 4.1.2. Εξαιρετική αρμοδιότητα
 - 4.1.3. Βάσει ειδικών νόμων
 - 4.2. Εμβάθυνση στην κοινή διαδικασία με τον ν. 4335/2015
 - 4.3. Προεισαγωγική εκπαίδευση Ειρηνοδικών στην ΕΣΔΙ
- 5. Στατιστικά στοιχεία του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας
 - 5.1. Η ύλη του Ειρηνοδικείου
 - 5.2. Το Ειρηνοδικείο σε σχέση με το Μονομελές Πρωτοδικείο
 - 5.3. Ενδιάμεσα συμπεράσματα
- 6. Πρόταση
 - 6.1. Ο κανόνας κατανομής των υποθέσεων
 - 6.2. Η εφαρμογή του
 - 6.2.1. Συγκράτηση της συνήθους, λόγω ποσού αρμοδιότητας
 - 6.2.2. Επέκταση της εξαιρετικής αρμοδιότητας
 - 6.3. Ωφέλεια
 - 6.3.1. Μία μονομελής σύνθεση για κάθε διαφορά στον πρώτο βαθμό
 - 6.3.2. Εξειδίκευση δικαστών

Επιτροπή Ειρηνοδικών της
ΕνΔΕ
Αθήνα, Μάιος 2021

1. Εισαγωγή

Η προέλευση των Ειρηνοδικείων στην χώρα μας ως Δικαστήρια του Γαλλικού προτύπου της Ναπολεόντειας Νομοθεσίας, σε αντίθεση με τον, σχεδόν, απόλυτο προσανατολισμό της ελληνικής επιστήμης του ιδιωτικού Δικαίου προς την Γερμανική θεωρία και κίνηση των υπόλοιπων κρατών της Ε.Ε., τόσο κατά την σύσταση του Ελληνικού κράτους και την εισαγωγή του ΚΠολΔ 68/71, όσο και έκτοτε², αποτέλεσε θρυαλλίδα της ιστορικής μεταρρυθμιστικής προσπάθειας του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας, σχεδόν, για έναν αιώνα³. Από το 2010, όμως, και εντεύθεν, οι συνθήκες μεταβλήθηκαν. Ο μεταρρυθμιστικός οίστρος, ιδίως, της εικοσαετίας 1980 – 2000, για τον μετασχηματισμό του Ειρηνοδικείου σε επίπεδο ΚΟΔΚΔΛ που δεν τελεοφόρησε, έδωσε την θέση του στην ενίσχυσή του σε επίπεδο ΚΠολΔ, σε σχέση με το ανώτερό του Μονομελές Πρωτοδικείο, με το οποίο η σύγκριση. Το Ειρηνοδικείο, από πρωτοβάθμιο, μονομελές δικαστηριακό όργανο περιορισμένης αρμοδιότητας και απλουστευμένης, εν γένει, διαδικασίας, με την εγκάρσια απόσχιση και μεταφορά ύλης από το Μονομελές Πρωτοδικείο στην αρμοδιότητά του, την κατάργηση απλουστεύσεων και την κοινότητα της διαδικασίας, τον ειδικό προσανατολισμό του, αλλά, και την ενίσχυση

² Πολυζωγράφου Κ. Η ανανέωση της Ελληνικής θεωρίας του Αστικού Δικονομικού Δικαίου υπό την επιρροή της αγγλοαμερικανικής νομικής σκέψης. Διαθ. εδώ: https://www.kostasdelas.gr/articles.php?id=8&meta_data_id=17875, με ημε. πρ. 26.2.2020.
³ σε διάστημα 95 ετών, από το 1904 έως το 1999, που είναι αρκετά μικρότερο, αν ληφθεί υπόψη η σκοτεινή περίοδος της κατοχής και του εμφυλίου πολέμου, επιχειρήθηκε η αναδιάρθρωση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας σε επίπεδο Οργανισμού Δικαστηρίων, συνολικά, οκτώ (8) φορές. Τέσσερις (4) εξ αυτών επιχειρήθηκαν έμμεσα, με διατήρηση των Ειρηνοδικείων και κάμψη του διαδικασίου στον τρόπο εισαγωγής στα πρωτοβάθμια δικαστήρια. Εξ αυτών, μία (1) φορά, το 1929, με τοποθέτηση Πρωτοδικών στα Ειρηνοδικεία, επίσης, μία (1) φορά με προσαγωγή των Ειρηνοδικών, το 1971, και δύο (2), το 1980 και το 1988, αντίστοιχα, μετά την εισαγωγή του ΚΟΔΚΔΛ και την αντικατάσταση του ΟΔ Mauger, με την τοποθέτηση του Ειρηνοδίκη στον εισαγωγικό βαθμό της Ιεραρχίας. Επίσης, τέσσερις (4) επιχειρήθηκαν άμεσα, με την κατάργηση των Ειρηνοδικείων. Δύο (2) εξ αυτών με τη μέθοδο κατάργησης των κεντρικών Ειρηνοδικείων και διατήρηση των περιφερειακών, το 1904 και το 1911, αντίστοιχα, μία (1) φορά αντίστροφα, με κατάργηση των περιφερειακών και διατήρηση των κεντρικών Ειρηνοδικείων, το 1935, και μία (1) με κατάργησή τους, συλλήβδην, το 1999. Όλες, πλην της μεμονωμένης περίπτωσης μετακίνησης Ειρηνοδικών σε θέση Παρέδρων, που ενεργοποιήθηκε με δύο πρακτικά του Ανυπατάτου Δικαστικού Συμβουλίου Πολιτικής – Πονικής Δικαιοσύνης, μετά την έναρξη ισχύος του Συντάγματος του 1975, απέτυχαν. Το 1911, λόγω γενικότερης απροθυμίας Πρωτοδικών και Ειρηνοδικών και, το 1935 και 1980, αντίστοιχα, διότι κρίθηκε ότι δε θα ήταν επιωφελής για τη δικαιοσύνη η μεταρρύθμιση, ενώ, για τις λοιπές προσπάθειες, δυστυχώς, ελλείψαν πηγές.

του σε επίπεδο Λειτουργιών⁴, έχει, ήδη, μετασχηματισθεί σε σχέση με την ιστορική καταγωγή του, καταλαμβάνοντας αυξημένο ρόλο στον σύγχρονο πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας. Η ποιοτική αυτή μεταβολή των υποθέσεων του Ειρηνοδικείου τα τελευταία χρόνια αναγνωρίστηκε και στην πρόσφατη ΔιοικΟΛΑΠ 36/2020⁵. Με βάση την παραδοχή αυτή, η σύγχρονη τάση ενίσχυσης δεν πρέπει να ανακοπεί. Αντίθετα, σε συνδυασμό με την κατεύθυνση των Ειρηνοδικείων στα κράτη μέλη Ε.Ε., από την οποία μπορούν να ανιληθούν λύσεις⁶, αλλά, και κατόπιν ανάλυσης των διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων για τον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας στην χώρα μας, είναι δυνατή η, περαιτέρω, ορθολογική εξέλιξή της.

Αντικείμενο της παρούσας αποτελεί η υλική αρμοδιότητα των μονομελών δικαστηριακών σχηματισμών του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας, επικεντρωμένη, κυρίως, στην θέση του Ειρηνοδικείου σε αυτόν. Σκοπός είναι η συστηματική εξέταση της δυνατότητας κατανομής των ιδιωτικών διαφορών στην λειτουργική αρμοδιότητά τους ανάλογα με τη φύση της διαφοράς, σε αντικατάσταση του απόλυτου κριτηρίου αξίας της που κρατεί, ιδίως, αν ληφθεί υπόψη ότι η, λόγω ποσού, συνήθης αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου θεωρείται, ήδη, υψηλή για τα ευρωπαϊκά δεδομένα⁷. Η έρευνα θα αναπτυχθεί σε τρεις, ενδεικτικά, άξονες. Θα γίνει προσπάθεια για την καταγραφή του σημερινού καθεστώτος στα κράτη μέλη Ε.Ε., ιδίως, καθόσον αφορά στην λειτουργία του Ειρηνοδικείου επί τη βάσει του Γαλλικού προτύπου και του Γερμανικού – Αυστριακού, αντίστοιχα, που αποτελούν την βασική κατηγοριοποίηση

⁴ Το 1980 λειτουργούσαν στην επικράτεια 238 Ειρηνοδικειακά καταστήματα, με περίπου 500 οργανικές θέσεις, ενώ, το 2018, με βάση τον Πίνακα Αρχαιότητας Δικαστικών Λειτουργιών του Υπ. Δ/νσης, οι οργανικές θέσεις των Ειρηνοδικών ανέρχονται σε 916, εκ των οποίων 409 αναδέχονται προέρχονται από παλαιότερους διαγωνισμούς, με τελευταίο του 1997, και οι ενσπομιέναντες 507 από τους διαγωνισμούς του 2011 και 2016, αντίστοιχα.
⁵ «ποιοτικής μεταβολής κατά τα τελευταία έτη της φύσης των υποθέσεων που εκδικάζονται ενώπιον των Ειρηνοδικείων...» Η περικλίση από Γιαννόπουλο Π., Η νέα διαδικασία εκδίκασης των απήσεων ρύθμισης υπερχρεωμένων νοικοκυριών κατά τον ν. 4745/2020. Μια κριτική αποτίμηση. Αρμ. 2020 12 1995, υποσημ. 2.
⁶ Βλ. Σχέδιο Οδηγίας Προσέγγιση Δικονομικού Δικαίου, Επιτροπή Storme, Γάνδη, 18.2.1993.
⁷ Ορφανίδης Γ., Η ρύθμιση του άρθρου 94 ΚΠολΔ μετά την τροποποίηση που επέφερε ο ν. 4335/2015, <https://www.dslar.gr/2016/06/simantiko-epistimoniki-topothetisi-kathie-k-orfanidi-gia-tin-aftoprosopi-parastasi-diadikon-artho-94-kpoli/>, διαθ. εδώ, με ημε. προοβ. 4.2.2020.

του στην ευρύτερη οικογένεια του ηπειρωτικού Δικαίου, όπου και η καταγωγή μας⁸. Εν συνεχεία, θα επιχειρηθεί σύντομη, ιστορική αναδρομή στον θεσμό του Ειρηνοδικείου, στην αρμοδιότητα και στη διαδικασία ενώπιόν του, ενώ, θα καταβληθεί προσπάθεια να παρουσιαστούν και τα στατιστικά στοιχεία του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας, προκειμένου να καταγραφεί το σημερινό καθεστώς και να εξαχθεί το συμπέρασμα. Ποιές αστικές διαφορές, με βάση τις βέλτιστες πρακτικές Ε.Ε., αλλά, και με βάση την παραδοσιακή και σύγχρονη κατανομή τους στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, μπορούν να υπαχθούν στην αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου, ανεξαρτήτως ποσού. Η απάντηση αιτηρεί, τελολογικά, διττή λειτουργία. Αφενός, στην εναρμόνιση, κατά το δυνατό, του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας με το σύγχρονο, ενοποιημένο⁹, ενωσιακό δικονομικό περιβάλλον¹⁰ και αφετέρου στην θωράκιση του Ειρηνοδικείου από συγκυριακές αυξομειώσεις της αρμοδιότητάς του και στη θεμελίωσή του ως τακτικό, μονομελές δικαστηριακό όργανο συγκεκριμένης φύσης διαφορών.

2. Συγκριτική επισκόπηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας

2.1 Γερμανία

Η υλική αρμοδιότητα των δικαστηρίων της τακτικής δικαιοδοσίας¹ στο γερμανικό δικαστικό σύστημα καθορίζεται στο άρθρο 1 γερμΚΠολΔ, το

⁸ Η βάση του Αγγλοσαξωνικού Δικαίου στηρίζεται στην νομολογία και συχνά στην εξουσία του νομοθέτη, σε αντίθεση με τις χώρες του Ηπειρωτικού Δικαίου, όπου ο Δικαστής εφαρμόζει τον γραπτό νόμο, για τη διάκριση μεταξύ commonlaw και civilaw, εγγ. *Μπέης*, Ιστορία και σκοπός της Πολιτικής Δίκης, διδθ. εδώ: <http://kostasbeyns.gr/articles.php?x=4&mid=1096&mmu=1&id=9004>, με ημ. πρ. 25.2.2020.
⁹ Εγγ. *Kramer, Xandra E.*, A Major Step in the Harmonization of Procedural Law in Europe: The European Small Claims Procedure: Accomplishments, New Features and Some Fundamental Questions of European Harmonization (December, 11 2008). THE XIITH WORLD CONGRESS OF PROCEDURAL LAW: THE BELGIAN AND DUTCH REPORTS, A.W. Jongbloed, ed., Antwerp-Oxford-Portland: Intersentia, 2008. Δισθ. εδώ: <https://ssrn.com/abstract=1314722>, με ημ. προσθ. 20.8.2019.
¹⁰ στην παρούσα φάση το Ειρηνοδικείο είναι επιφορτισμένο με την ευρωπαϊκή διαδικασία μικροδιαφορών, κατά τον Καν. ΕΕ 861/2007, το ευρωπαϊκό κληρονομητήριο, κατά τον Καν ΕΕ 650/2012 και, μαζί με τα Πρωτοδικεία, για την ευρωπαϊκή διαταγή δέσμευσης λογαριασμού, κατά τον Καν ΕΕ 655/2014 και την ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής, κατά τον Καν ΕΕ 1896/2006, ήτοι, για το σύνολο της έννομης σχέσης της δίκης, όπως την γνωρίζουμε στην χώρα μας. Από ασφαλιστικά μέτρα και αμφισβητούμενη δικαιοδοσία έως τις δικαστικές πράξεις.
¹¹ Στη Γερμανία λειτουργούν ως ειδικά δικαστήρια τα διοικητικά δικαστήρια, τα φορολογικά δικαστήρια, τα δικαστήρια εργατικών διαφορών και τα δικαστήρια κοινωνικών υποθέσεων.

ταξιδιωτών και των πραγμάτων τους και την απώλεια ή ζημία των τελευταίων, καθώς και διαφορές μεταξύ ταξιδιωτών και εργατών που προκύπτουν από το ταξίδι, γ) διαφορές κατά το άρθρο 43 παρ. 2 του νόμου περί οριζόντιας ιδιοκτησίας (Wohnungseigentumsgesetz, WEG), διαθέτοντας αποκλειστική αρμοδιότητα.Σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου αυτού, το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο έχει αποκλειστική αρμοδιότητα για1. διαφορές σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ιδιοκτητών διαμερισμάτων μεταξύ τους,2. διαφορές σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις μεταξύ της ένωσης ιδιοκτητών διαμερισμάτων και των ιδιοκτητών διαμερισμάτων,3. διαφορές σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του διαχειριστή, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν αξιώσεις ιδιοκτητή διαμερισματος κατά του διαχειριστή και 4. προσφυγές των ιδιοκτητών διαμερισμάτων σύμφωνα με το άρθρο 44 του νόμου περί οριζόντιας ιδιοκτησίας (WEG), δ) διαφορές σχετικά με ζημίες που προκαλούνται από άγρια ζώα και ε) αξιώσεις που απορρέουν από σύμβαση ισοβίας προσόδου, σύνταξη γήρατος, ισοβία παροχή σε συνταξιούχο ή σύμβαση μετοίκησης που συνδέονται με την παραχώρηση ακινήτου.

Τα Ειρηνοδικεία είναι επιπλέον αρμόδια για την εκδίκαση¹⁹: 1. Οικογενειακών υποθέσεων κατ’ αποκλειστική αρμοδιότητα και 2. υποθέσεων της εκούσιας δικαιοδοσίας²⁰, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετική

¹⁹Βλ. άρθρο 23α παρ. 1 γερμΚΟΔ.
²⁰Κατά την παρ. 2 του άρθρου 23α γερμΚΟΔ, υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας είναι: 1. οι υποθέσεις δικαστικής συμπαράστασης και οι υποθέσεις εγκλεισμού σε ψυχιατρική κλινική, 2. οι κληρονομικές υποθέσεις και οι υποθέσεις διανομής, 3. οι υποθέσεις που αφορούν το εμπορικό μητρώο, το μητρώο συνεταιρισμών, το εταιρικό μητρώο, το μητρώο σωματείων και το ειδικό δημόσιο βιβλίο όπου καταχωρίζονται οι πράξεις που ρυθμίζουν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων (άρθρο 374 του νόμου περί οικογενειακών υποθέσεων και υποθέσεων εκούσιας δικαιοδοσίας, Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit, FamFG), 4. οι υποθέσεις εταιρικού δικαίου σύμφωνα με το άρθρο 375 του νόμου περί οικογενειακών υποθέσεων και υποθέσεων εκούσιας δικαιοδοσίας (FamFG) και ειδικότερα διαδικασίες εταιρικού δικαίου σύμφωνα με τον Εμπορικό Κώδικα, τον νόμο περί εσωτερικής ναυσιπλοΐας, τον νόμο περί συνυπόμιν εταιρειών, τον Κανονισμό (ΕΚ) 2157/2001 για την Ευρωπαϊκή Εταιρεία (SE) και τον εκτελεστικό της νόμο, τον νόμο περί μετατροπής εταιρειών, τον νόμο περί εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, τον νόμο περί συνεταιρισμών, τον Κανονισμό 1435/2003 για την ευρωπαϊκή συνεταιριστική εταιρεία (SCE), τον νόμο περί δημοσίευσης οικονομικών καταστάσεων επιχειρήσεων και ομίλων, τον νόμο περί εκπροσώπησης των εργαζομένων στα επιτοκία συμβόλαιο και στα διοικητικά συμβόλαιο των εταιρειών των κλάδων εξόρυξης και παραγωγής σιδήρου και χάλυβα, τον νόμο περί

οποίο, ακολούθως, παραπέμπει στον γερμΚΟΔ¹² και συμπληρώνεται από τα άρθρα 1-9 και 11 γερμΚΠολΔ για τον προσδιορισμό της αξίας του αντικειμένου της δίκης. Το άρθρο 1 γερμΚΠολΔ υλοποιεί, μαζί με τους άλλους κανόνες περί δικαιοδοσίας, στο πεδίο εφαρμογής του ΚΠολΔ για τις αστικές διαφορές ενώπιον των τακτικών δικαστηρίων, το θεμελιώδες δικαίωμα του φυσικού δικαστή¹³. Ο δικαστής που είναι αρμόδιος για μια συγκεκριμένη υπόθεση καθορίζεται εκ των προτέρων, αποτρέποντας έτσι τη χειραγώγηση των δικαστικών οργάνων από εξογενείς παράγοντες¹⁴. Η καθ’ ύλην αρμοδιότητα, που αναφέρεται στο άρθρο 1 γερμΚΠολΔ, κατανέμει τις διαφορές σε πρώτο βαθμό μεταξύ των δικαστηρίων της ίδιας περιφέρειας, ανάλογα με τη φύση του αντικειμένου της διαφοράς¹⁵.

Η τακτική δικαιοδοσία στη Γερμανία ασκείται από τα Ειρηνοδικεία (Amtsgerichte)¹⁶, Πρωτοδικεία (Landgerichte), Εφετεία (Oberlandesgerichte) και το Ομοσπονδιακό Ανώτατο Δικαστήριο (Bundesgerichtshof, BGH)¹⁷. Τα άρθρα 23 επ. γερμΚΟΔ καθορίζουν την υλική αρμοδιότητα των Ειρηνοδικείων και τα άρθρα 71 επ. γερμΚΟΔ την υλική αρμοδιότητα των Πρωτοδικείων.

Η αρμοδιότητα των Ειρηνοδικείων περιλαμβάνει διαφορές σχετικά με αξιώσεις, των οποίων το χρηματικό αντικείμενο ή χρηματική αξία δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων ευρώ (5.000,00 €), εφόσον δεν ανατίθενται στα Πρωτοδικεία¹⁸. Παράλληλα, το Ειρηνοδικείο είναι αρμόδιο ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της δίκης για: α) διαφορές σχετικά με αξιώσεις που απορρέουν από μίσθωση κατοικίας ή την ύπαρξη μιας τέτοιας μίσθωσης διαθέτοντας αποκλειστική αρμοδιότητα για την εκδίκαση των διαφορών αυτών,β) διαφορές μεταξύ ταξιδιωτών και ξενοδόχων, μεταφορέων, πλοίαρχων ή μεσιτών διέλευσης στα λιμάνια επιβίβασης, σχετικά με τις τιμές φαγητού ή διαμονής, έξοδα μεταφοράς, ναύλους θαλάσσιας μεταφοράς επιβατών, μεταφορά των

¹² Gerichtsverfassungsgesetz (Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων).
¹³ Stein/Jonas, Kommentar zur Zivilprozessordnung, 23 Auflage, Band 1, αριθμ. 1, σελ. 135.
¹⁴ Stein/Jonas, ό.π., αριθμ. 1, σελ. 135.
¹⁵ Stein/Jonas, ό.π., αριθμ. 1, σελ. 135.
¹⁶ που λειτουργούν σε μονομελή σύνθεση κατά την παρ. 1 του άρθρου 22 γερμΚΟΔ.
¹⁷ Άρθρο 12 γερμΚΟΔ.
¹⁸ Άρθρο 23 γερμΚΟΔ.

αρμοδιότητα με νομοθετικές διατάξεις. Στα Ειρηνοδικεία λειτουργούν τμήματα για οικογενειακές υποθέσεις²¹ και για υποθέσεις δικαστικής συμπαράστασης και υποθέσεις εγκλεισμού σε ψυχιατρική κλινική²².

Περαιτέρω, το Ειρηνοδικείο είναι αποκλειστικά αρμόδιο για τη διαδικασία έκδοσης διαταγής πληρωμής (Mahnverfahren), η οποία εκδίδεται κατόπιν αιτήματος του αιτούντος για απαίτηση πληρωμής συγκεκριμένου χρηματικού ποσού κατά το άρθρο 688 παρ. 1 γερμΚΠολΔ²³. Παράλληλα, το Ειρηνοδικείο ορίζει ως δικαστήριο εκτέλεσης, σύμφωνα με το άρθρο 764 γερμΚΠολΔ, το οποίο ορίζει στην

πιστωτικό συστήματος, τον νόμο περί επενδύσεων, τον νόμο περί κρατικής εποπτείας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, τον νόμο περί εποπτείας χρηματοπιστωτικών ομίλων, τον νόμο περί χρηματιστηρίου, τον νόμο περί αστικής εταιρείας ελευθέρων επαγγελματιών και τον νόμο περί χρεωστικών τίτλων, 5. άλλες υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας σύμφωνα με το άρθρο 410 του νόμου περί οικογενειακών υποθέσεων και υποθέσεων εκούσιας δικαιοδοσίας (FamFG) και ειδικότερα α) η υποβολή ένορκης βεβαίωσης που δεν πρόκειται να δηλωθεί ενώπιον του δικαστηρίου εκτέλεσης σύμφωνα με τα άρθρα 259, 260, 268 και 2057 του Αστικού Κώδικα, β) ο διορισμός, η ορκωμοσία και η εξέταση προσηγοριζόμενα σε περιπτώσεις όπου, σύμφωνα με τις διατάξεις του αστικού δικαίου, κάποιος ήπεί τον καθορισμό της κατάστασης ή της αξίας ενός αντικειμένου από πραγματογνώμονα, γ) ο διορισμός θεματοφύλακα στις περιπτώσεις των άρθρων 432, 1217, 1281 και 2039 του Αστικού Κώδικα, καθώς και ο καθορισμός της αξιολογής απ’ αυτόν αμοιβής και των εξόδων και δ) ο διαφορετικός τρόπος εκποίησης ενεχυρίου στην περίπτωση του άρθρου 1246 παρ. 2 του Αστικού Κώδικα, 6. διαδικασίες σε υποθέσεις που αφορούν τη στέρηση της ελευθερίας κατά το άρθρο 415 του νόμου περί οικογενειακών υποθέσεων και υποθέσεων εκούσιας δικαιοδοσίας (FamFG). Οι υποθέσεις στέρησης της ελευθερίας είναι διαδικασίες, που αφορούν τη στέρηση της ελευθερίας που διατάσσεται βάσει του ομοσπονδιακού δικαίου, εκτός εάν η διαδικασία ρυθμίζεται διαφορετικά. Στέρηση της ελευθερίας συντρέχει όταν ένα πρόσωπο στερείται της ελευθερίας του παρά τη θέλησή του ή σε κατάσταση έλλειψης βούλησης, ιδίως σε κλειστό χώρο, όπως σε χώρο κράτησης ή κλειστό τμήμα νοσοκομείου, 7. η διαδικασία πρόσκλησης του κληρονόμου για αναγγελία δικαιώματος ή αξίωσης, 8. οι υποθέσεις σχετικές με το Κτηματολόγιο, 9. οι διαδικασίες σύμφωνα με τον νόμο περί δικαστικών διαδικασιών σε γεωργικές υποθέσεις (LandFG), μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η γνωστοποίηση και η παραβολή των συμβάσεων αγρομετοχών και το κληρονομικό δικαίωμα, συμπεριλαμβανομένων των συνταξιοδοτικών αξιώσεων στην περίπτωση γεωργικών εκμεταλλεύσεων, γεωργικών περιουσιών, κτηματικών περιουσιών και προσαρτημένων περιουσιών, 10. θέματα νηολόγησης πλοίων και 11. άλλες υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας, στο βαθμό που ανατίθενται στα δικαστήρια από την ομοσπονδιακή νομοθεσία.

²¹Πρβλ. άρθρο 23b γερμΚΟΔ. Εάν έχουν συγκροτηθεί περισσότερα τμήματα για οικογενειακές υποθέσεις, όλες οι οικογενειακές υποθέσεις που αφορούν τον ίδιο κύκλο προσώπων ανατίθενται στο ίδιο τμήμα. Εάν εκκρεμεί γαμική διαφορά, ενώ άλλη οικογενειακή υπόθεση που αφορά τον ίδιο κύκλο προσώπων ή το κοινό τέκνο των συζύγων εκκρεμεί ενώπιον άλλου πρωτοβάθμιου τμήματος, αυτή πρέπει αυτεπάγγελα να υποβληθεί στο τμήμα της γαμικής διαφοράς (παρ. 2). Τα τμήματα οικογενειακών υποθέσεων στελεχώνονται από οικογενειακές δικαστές. Ο δόκιμος δικαστής δεν επιτρέπεται να ασκεί καθήκοντα δικαστή οικογενειακών δικαστηρίων το πρώτο έτος μετά τον διορισμό του (παρ. 3).
²²Άρθρο 23c παρ. 1 γερμΚΟΔ. Τα δικαστήρια που δικάζουν υποθέσεις δικαστικής συμπαράστασης στελεχώνονται από δικαστές δικαστικής συμπαράστασης. Ένας δόκιμος δικαστής δεν επιτρέπεται να ασκεί καθήκοντα δικαστή δικαστικής συμπαράστασης το πρώτο έτος μετά τον διορισμό του (παρ. 2).
²³Βλ. άρθρο 689 παρ. 2 γερμΚΠολΔ.

παρ. 1 ότι η διαταγή των πράξεων εκτέλεσης που ανατίθενται στα δικαστήρια και η συνεργασία στις πράξεις αυτές ανήκουν στην αρμοδιότητα των Ειρηνοδικείων ως δικαστηρίων εκτέλεσης και στην παρ. 2 ότι δικαστήριο εκτέλεσης είναι το Ειρηνοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να διεξαχθεί ή έχει διεξαχθεί η διαδικασία εκτέλεσης, εκτός εάν ο νόμος ορίζει άλλο Ειρηνοδικείο.

Η υλική αρμοδιότητα των Πρωτοδικείων ορίζεται στα άρθρα 71 επ. γερμΚΟΔ. Όλες οι αστικές διαφορές που δεν έχουν ανατεθεί στα Ειρηνοδικεία παραπέμπονται στα πολιτικά τμήματα των Πρωτοδικείων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα τμήματα για τις εμπορικές υποθέσεις²⁴. Τα Πρωτοδικεία έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα, ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς²⁵: 1. για τις αξιώσεις που εγείρονται κατά του Δημοσίου βάσει του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα, 2. για τις αξιώσεις κατά δικαστών και δημοσίων υπαλλήλων για υπέρβαση των υπηρεσιακών τους αρμοδιοτήτων ή για παράλειψη εκτέλεσης υπηρεσιακών πράξεων κατά παράβαση των καθηκόντων τους, 3. για αξιώσεις που βασίζονται σε ψευδείς, παραπλανητικές ή παραληφθείσες πληροφορίες της κεφαλαιαγοράς, τη χρήση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών της κεφαλαιαγοράς ή την παράλειψη υποχρέωσης διαφώτισης ότι οι πληροφορίες της κεφαλαιαγοράς είναι ψευδείς ή παραπλανητικές, 4. για τις διαδικασίες σύμφωνα με α) τα άρθρα 98, 99, 132, 142, 145, 258, 260, 293c και 315 του νόμου περί ανωνύμων εταιρειών (Aktiengesetz) β) το άρθρο 26 του εκτελεστικού νόμου για την ευρωπαϊκή εταιρεία (SE-Ausführungsgesetz) γ) το άρθρο 10 του νόμου περί μετατροπής εταιριών (Umwandlungsgesetz) β) του νόμου που ρυθμίζει ορισμένες διαδικασίες εταιρικού δικαίου (Spruchverfahrensgesetz) και ε) των άρθρων 39a και 39β του νόμου περί απόκτησης αξιολόγων και εξαγορών επιχειρήσεων (Wertpapiererwerbs- und Übernahmengesetz), 5. σε διαφορές α) σχετικά με το δικαίωμα του αγοραστή να εκδώσει διαταγή, σύμφωνα με το άρθρο 650b του γερμΑΚ

²⁴Άρθρο 71 παρ. 1 γερμΚΟΔ.

²⁵Άρθρο 71 παρ. 2 γερμΚΟΔ.

(Bürgerliches Gesetzbuch) β) σχετικά με το ύψος της απαίτησης για αμοιβή λόγω εντολής του αγοραστή (άρθρο 650γ του γερμΑΚ) και 6. για απαιτήσεις που απορρέουν από τον νόμο περί σταθεροποίησης και αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων.

Παράλληλα, τα πολιτικά τμήματα των Πρωτοδικείων, συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων για εμπορικές υποθέσεις και των τμημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 72a²⁶, εκδικάζουν προσφυγές και εφέσεις στις αστικές διαφορές που εκδικάστηκαν απ' τα Ειρηνοδικεία, εκτός εάν η σχετική αρμοδιότητα ανατίθεται στα Εφετεία. Τα Πρωτοδικεία επίσης εκδικάζουν προσφυγές στις υποθέσεις στέρσης της ελευθερίας και στις υποθέσεις δικαστικής συμπαράστασης.

Στα Πρωτοδικεία συγκροτούνται ένα ή περισσότερα τμήματα για²⁸: 1. διαφορές που προκύπτουν από τραπεζικές και χρηματοοικονομικές συναλλαγές, 2. διαφορές που προκύπτουν από συμβάσεις οικοδομών και αρχιτεκτόνων, καθώς και από συμβάσεις μηχανικών, εφόσον συνδέονται με κατασκευαστικές εργασίες, 3. διαφορές που προκύπτουν από ιατρική περίθαλψη, 4. διαφορές που προκύπτουν από ασφαλιστικές συμβάσεις, 5. διαφορές σχετικά με απαιτήσεις που απορρέουν από δημοσιεύσεις μέσω έντυπου υλικού, εικόνας και ήχου κάθε είδους, ιδίως στον τύπο, το ραδιόφωνο, τον κινηματογράφο και την τηλεόραση, 6. διαφορές κληρονομικού δικαίου και 7. διαφορές και προσφυγές βάσει της νομοθεσίας περί αφερεγγυότητας, υποθέσεις πτωχευτικής ανάκλησης, όπως και διαφορές και προσφυγές βάσει του νόμου περί σταθεροποίησης και αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων.

2.2. Αυστρία

Στο δικαστικό σύστημα της τακτικής δικαιοσύνης της Αυστρίας, η δικαιοδοσία σε αστικές υποθέσεις ασκείται από τα τοπικά δικαστήρια (Bezirksgerichte), τα τοπικά δικαστήρια για εμπορικές υποθέσεις (Bezirksgericht für Handelssachen), τα περιφερειακά δικαστήρια (Landesgerichte), τα εμποροδικεία (Handelsgerichte), τα ανώτερα

²⁶Βλ. αμέσως παρακάτω.

²⁷Άρθρο 72 παρ. 1 γερμΚΟΔ.

²⁸Άρθρο 72a παρ. 1 γερμΚΠολΔ.

περιφερειακά δικαστήρια (Oberlandesgerichte) και το Ανώτατο Δικαστήριο (Oberster Gerichtshof), εκτός εάν άλλες αρχές ή φορείς είναι αρμόδιοι με βάση ειδικούς νόμους²⁹.

Δικαιοδοσία πρώτου βαθμού ασκούν τα τοπικά δικαστήρια (για εμπορικές υποθέσεις), τα περιφερειακά δικαστήρια και τα εμποροδικεία³⁰. Ειδικά τοπικά δικαστήρια για εμπορικές υποθέσεις ιδρύονται για την άσκηση δικαιοδοσίας σε εμπορικές υποθέσεις, εκεί όπου υπάρχει αυτόνομο εμποροδικείο³¹. Σήμερα στην Αυστρία υπάρχει ένα εμποροδικείο, το αυτόνομο εμποροδικείο της Βιέννης (Handelsgericht Wien) και ένα τοπικό δικαστήριο για εμπορικές υποθέσεις, το τοπικό δικαστήριο για εμπορικές υποθέσεις της Βιέννης (Bezirksgericht für Handelssachen Wien), το οποίο ιδρύθηκε την 1η Οκτωβρίου 1873.

Οι εφέσεις και οι ανακοπές κατά των αποφάσεων και διαταγών των τοπικών δικαστηρίων εκδικάζονται σε δεύτερο βαθμό από τα περιφερειακά δικαστήρια. Αρμόδιο σε δεύτερο βαθμό κατά των αποφάσεων και των διαταγών του ειδικού τοπικού δικαστηρίου για εμπορικές υποθέσεις είναι το εμποροδικείο³².

Σύμφωνα με το άρθρο 49 παρ. 1 των κανόνων περί δικαιοδοσίας, τα τοπικά δικαστήρια εκδικάζουν διαφορές που αφορούν περιουσιακές αξιώσεις, συμπεριλαμβανομένων των διαφορών που αφορούν διαδικασίες είσπραξης χρηματικών απαιτήσεων, εφόσον το χρηματικό αντικείμενο ή η χρηματική αξία της διαφοράς δεν υπερβαίνει το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων ευρώ (15.000,00 €) και οι διαφορές αυτές δεν ανατίθενται από τη φύση τους στα πρωτοβάθμια δικαστήρια ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς.

Κατά την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς, στα τοπικά δικαστήρια ανατίθενται: 1.

²⁹Βλ. άρθρο 1 των κανόνων περί δικαιοδοσίας (Jurisdiktionsnorm). Από τον Ιανουάριο του 2018 στην Αυστρία υπάρχουν 115 τοπικά δικαστήρια (Bezirksgerichte), 20 περιφερειακά δικαστήρια (Landesgerichte), 4 ανώτερα περιφερειακά δικαστήρια (Oberlandesgerichte) και το Ανώτατο Δικαστήριο (Oberster Gerichtshof).

³⁰Άρθρο 2 παρ. 1 των κανόνων περί δικαιοδοσίας.

³¹Άρθρο 2 παρ. 2 των κανόνων περί δικαιοδοσίας.

³²Άρθρο 3 παρ. 1 των κανόνων περί δικαιοδοσίας.

Διαφορές σχετικά με τις υποχρεώσεις που υπέχει ο πατέρας τέκνου γεννημένου χωρίς γάμο των γονέων του έναντι της μητέρας του τέκνου, 2. Διαφορές σχετικά με τη διατροφή που οφείλεται από το νόμο, με εξαίρεση τις υποθέσεις διατροφής από το νόμο μεταξύ συγγενών σε ευθεία γραμμή, 2α. Διαφορές σχετικά με το διαζύγιο, την ακύρωση του γάμου ή την ύπαρξη ή ανυπαρξία του γάμου μεταξύ των μερών, 2β. Οι λοιπές διαφορές που απορρέουν από την αμοιβαία σχέση των συζύγων, 2γ. Διαφορές σχετικά με τη λύση ή ακύρωση καταχωρημένης συμβίωσης ή σχετικά με την ύπαρξη ή ανυπαρξία καταχωρημένης συμβίωσης μεταξύ των μερών, 2δ. Οι λοιπές διαφορές που προκύπτουν από την αμοιβαία σχέση των καταχωρημένων συντρόφων, 3. Διαφορές σχετικά με τον καθορισμό ή τις αναφορές των ορίων ακινήτων και διαφορές σχετικά με τη δουλεία οικήσης και τα έξοδα, 4. Διαφορές σχετικά με τη διατάραξη της νομής, εφόσον το αίτημα της αγωγής αφορά μόνο την προστασία και την αποκατάσταση της τελευταίας πραγματικής κατάστασης της νομής, 5. Όλες οι διαφορές που απορρέουν από συμβάσεις μίσθωσης για τα αντικείμενα που αναφέρονται στο άρθρο 560 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (περιλαμβάνονται οι μισθώσεις κατοικίας και οι μισθώσεις επαγγελματικών χώρων) και τα κινητά τους αντικείμενα, καθώς και από συνεταιριστικές συμβάσεις παραχώρησης χρήσης (άρθρο 1 παρ. 1 του νόμου περί μισθώσεων, Mietrechtsgesetz) και από τη σύμβαση που αναφέρεται στο άρθρο 1103 του Αστικού Κώδικα³³, συμπεριλαμβανομένων των διαφορών σχετικά με τη σύναψη, την ύπαρξη και τη λύση των συμβάσεων αυτών, τα επακόλουθα τους και λόγω της παρακράτησης περιουσιακών στοιχείων που εισήγαγε ο μισθωτής ή άλλων περιουσιακών στοιχείων που βαρύνουν τον εκμισθωτή για την εξασφάλιση του μισθώματος και τέλος οι διαφορές σχετικά με απαγορευμένες συμφωνίες εξόφλησης (άρθρο 27 του νόμου περί μισθώσεων), 6. Διαφορές βάσει του άρθρου 549 του Κώδικα Πολιτικής

³³Το άρθρο 1103 του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι «εάν ο ιδιοκτήτης παραχωρήσει το ακίνητό του υπό τον όρο ότι ο ανάδοχος θα συνεχίσει τη λειτουργία της επιχείρησής και θα παραιτηθεί στον μεταβιβάζοντα ένα μέρος της συνολικής χρήσης, π.χ. το ένα τρίτο ή το ήμισυ των κοπών, αυτό δεν συνιστά μίσθωση, αλλά σύμβαση εταιρικής σχέσης, η οποία κρίνεται σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται γι' αυτήν».

Δικονομίας, ήτοι διαφορές που αφορούν αγωγές στις οποίες προβάλλονται αποκλειστικά αξιώσεις παράλειψης λόγω ουσιώδους προσβολής των δικαιωμάτων προσωπικότητας σε δικτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών που θίγει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια φυσικού προσώπου, 7. Διαφορές μεταξύ πλοιοκτητών, πλοιδάρκων, μεταφορέων δια σχεδίας ή βαγονιού ή ξενοδόκων και των εντολών τους, ταξιδιωτών και επισκεπτών σχετικά με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις σχέσεις αυτές και 8. Διαφορές σχετικά με τα ελαττώματα πωλούμενων ζώων, όπως ασθένεια που εντοπίζεται εντός ορισμένης προθεσμίας (άρθρο 924 Αστικού Κώδικα).

Όλες οι διαφορές που δεν ανατίθενται στα τοπικά δικαστήρια εκδικάζονται σε πρώτο βαθμό από τα περιφερειακά δικαστήρια και το εμποροδικείο.

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 51 των κανόνων περί δικαιοδοσίας, τοεμποροδικείο είναι αρμόδιο, εάν το αντικείμενο της διαφοράς υπερβαίνει τα 15.000 ευρώ σε χρήμα ή χρηματική αξία για: 1. Διαφορές που απορρέουν από συναλλαγές που σχετίζονται με επιχειρήσεις, εφόσον η αγωγή στρέφεται κατά επιχειρηματία εγγεγραμμένου στο εμπορικό μητρώο και η συναλλαγή εκ μέρους του εναγομένου είναι επιχειρηματική συναλλαγή. 2. Διαφορές που απορρέουν από τις επαγγελματικές συναλλαγές των μεσιτών εμπορικών συμβάσεων και άλλων προσώπων που έχουν οριστεί για την εκτέλεση και επιβεβαίωση τέτοιων εμπορικών συναλλαγών, εφόσον οι διαφορές αυτές προκαλούνται μεταξύ αυτών και των εντολών τους. 3. Διαφορές που απορρέουν από τις έννομες σχέσεις των επιχειρηματιών με τους πληρεξουσίου, αντιπροσώπους και βοηθούς τους, καθώς και από τις έννομες σχέσεις όλων αυτών των προσώπων με τρίτους έναντι των οποίων έχουν καταστεί υπεύθυνοι στην εκτέλεση του εργοδότη, καθώς και από τις έννομες σχέσεις μεταξύ τρίτων και αυτών των προσώπων που ευθύνονται λόγω έλλειψης πληρεξουσιότητας ή εξουσιοδότησης, υπό την προϋπόθεση ότι δεν πρόκειται για εργατική διαφορά. 4. Διαφορές που προκύπτουν από τη μεταβίβαση μιας επιχείρησης μεταξύ των συμβαλλομένων μερών. 5. Διαφορές σχετικά με το δικαίωμα χρήσης

μιας εταιρικής επωνυμίας και διαφορές που απορρέουν από το δικαίωμα αυτό. 6. Διαφορές που απορρέουν από την έννομη σχέση μεταξύ των εταιρών εμπορικής εταιρείας ή μεταξύ αυτής και των εταίρων της, μεταξύ των μελών της διοίκησης και των εκκαθαριστών της εταιρείας και της εταιρείας ή των εταίρων της, μεταξύ των αφανών εταίρων και του ιδιοκτήτη της εταιρείας, μεταξύ των συμμετεχόντων σε ένωση για ατομικές συναλλαγές που αφορούν την εταιρεία για κοινό λογαριασμό, καθώς και διαφορές που απορρέουν από τις έννομες σχέσεις όλων αυτών των προσώπων με τρίτους έναντι των οποίων φέρουν ευθύνη με την ιδιότητά τους αυτή, σε όλες αυτές τις περιπτώσεις τόσο κατά τη διάρκεια της ύπαρξης όσο και μετά τη λύση της εταιρικής σχέσης, εφόσον δεν πρόκειται για ζήτημα εργατικού δικαίου. 7. Άλλες διαφορές βάσει του νόμου περί ανωνύμων εταιρειών και του νόμου περί εταιρειών περιορισμένης ευθύνης. 8. Διαφορές που απορρέουν από συναλλαγές με συναλλαγματικές και από απαιτήσεις αναγωγής βάσει του δικαίου των τραπεζικών επιταγών. 8α. Διαφορές βάσει του νόμου για την ευθύνη παραγωγού για ελαττωματικά προϊόντα (ProdHaftG). 8β. Διαφορές βάσει του άρθρου 1330 του Αστικού Κώδικα λόγω δημοσίευσης σε μέσο μαζικής ενημέρωσης (άρθρο 1 παρ. 1 αριθ. 1 του νόμου περί μέσων μαζικής ενημέρωσης, Mediengesetz).

Παράλληλα, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η αξία του αντικείμενου της διαφοράς, αρμόδιο είναι τοεμποροδικείο κατά την παρ. 2 του ίδιου άρθρου για: 9. Διαφορές που απορρέουν από έννομες σχέσεις σχετικά με την προστασία και τη χρήση εφευρέσεων, σχεδίων, υποδειγμάτων και εμπορικών σημάτων, εφόσον δεν ορίζουν διαφορετικά άλλες νομοθετικές διατάξεις. 10. Διαφορές που απορρέουν από αθέμιτο ανταγωνισμό -εκτός αν πρόκειται για θέματα εργατικού δικαίου-, βάσει του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας, βάσει των άρθρων 28 έως 30 του νόμου περί προστασίας των καταναλωτών και του νόμου 118/2002. 11. Διαφορές που αφορούν τα ποντοπόρα πλοία και τη ναυσιπλοΐα, καθώς και όλες τις άλλες έννομες σχέσεις που κρίνονται σύμφωνα με το ιδιωτικό ναυτικό δίκαιο ή το δίκαιο της εσωτερικής ναυσιπλοΐας, εκτός εάν εφαρμόζονται

οι διατάξεις του άρθρου 49 αριθ. 5 έως 7 ή υπάρχουν άλλες σχετικές νομοθετικές διατάξεις.

Στις περιοχές εκτός της Βιέννης που δεν υπάρχει εμποροδικείο, η δικαιοδοσία για όλες τις προαναφερθείσες διαφορές ασκείται από τα εμπορικά τμήματα των περιφερειακών δικαστηρίων³⁴. Κατά το άρθρο 53 των κανόνων περί δικαιοδοσίας, το εμποροδικείο της Βιέννης είναι επίσης αποκλειστικά αρμόδιο σε πρώτο βαθμό να διατάσσει ασφαλιστικά μέτρα. Όπου υπάρχει αυτόνομο εμποροδικείο και τοπικό δικαστήριο για εμπορικές υποθέσεις, οι διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 51 παρ. 1, εφόσον το αντικείμενο της διαφοράς σε χρήμα ή χρηματική αξία δεν υπερβαίνει το ποσό των 15.000 ευρώ, υπάγονται στο τοπικό δικαστήριο για εμπορικές υποθέσεις³⁵.

2.3 Γαλλία

Τακτικά πολιτικά δικαστήρια πρώτου βαθμού στο δικαστικό σύστημα της Γαλλίας ήταν κατά το πρόσφατο παρελθόν το πολυμελές πρωτοδικείο (tribunal de grande instance), το μονομελές πρωτοδικείο (tribunal d'instance) και το τοπικό δικαστήριο jurisdiction de proximité).

Ειδικότερα, το πολυμελές πρωτοδικείο εκδίκασε αστικές και εμπορικές υποθέσεις άνω των 10.000 ευρώ. Ήταν επίσης αρμόδιο, ανεξαρτήτως της αξίας του αντικείμενου της διαφοράς, ιδίως για την εκδίκαση των ακόλουθων υποθέσεων σχετικά με: 1. την κατάσταση φυσικών προσώπων, όπως γάμο, υιοθεσία, κήρυξη αφάνειας (déclaration d'absence), 2. τη διόρθωση ληξιαρχικών πράξεων, 3. την κληρονομική διαδοχή, 4. πρόστιμα επιβαλλόμενα από τους υπαλλήλους ληξιαρχείων (officiers d'état civil), 5. διεκδικητικές αγωγές ή αγωγές που αφορούν τη νομή και σχετίζονται με ακίνητα, 6. αποζημιώσεις σε υποθέσεις βιομηχανικής φύσης, 7. τη λύση σωματείων, 8. την προστασία από τους πιστωτές (sauvegarde), τον δικαστικόδιακανονισμό (redressement judiciaire) και την εκκαθάριση της περιουσίας (liquidation judiciaire) σε περίπτωση που ο οφειλέτης δεν ήταν έμπορος

ούτε πρόσωπο καταχωρημένο στο μητρώο επαγγελματιών (répertoire des métiers), 9. την ασφάλιση ατυχήματος και επαγγελματικής ασθένειας των αυτοαπασχολούμενων στον τομέα της γεωργίας, 10. τα έξοδα μεταγραφής (droits d'enregistrement), τα τέλη καταχώρισης στο κτηματολόγιο (taxes de publicité foncière), τα τέλη χαρτοσήμου (droits de timbre) και έμμεσους φόρους, καθώς και τέλη εξομοιούμενα μ' αυτούς τους δασμούς, φόρους ή εισφορές, 11. εμπορικές μισθώσεις (baux commerciaux), εξαιρουμένων των διαφορών που αφορούν τον καθορισμό της τιμής του αναθεωρούμενου ή ανανεωμένου μισθωτηρίου, επαγγελματικές μισθώσεις (baux professionnels) και συμβάσεις προσωρινής εγκατάστασης για εμπορικούς σκοπούς (conventions d'occupation précaire en matière commerciale), 12. αγωγές πλαστογράφησης (inscription en faux) δημοσίων εγγράφων, 13. αγωγές για δυσφήμιση (diffamation) ή εξύβριση (injure), ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για δημόσια ή μη, προφορική ή γραπτή και 14. διαφορές όσον αφορά την πληρωμή, την εγγύηση ή την επιστροφή κάθε είδους οφειλής που εισπράττεται από την τελωνειακή διοίκηση και άλλες τελωνειακές αρχές σε περιπτώσεις και υπό τους όρους που προβλέπονται στον τελωνειακό κώδικα.

Το μονομελές πρωτοδικείο εκδίκασε αστικές και εμπορικές υποθέσεις μέχρι του ποσού των 10.000 ευρώ και διέθετε αποκλειστική αρμοδιότητα, ανεξαρτήτως της αξίας του αντικείμενου της δίκης, για την εκδίκαση ορισμένων υποθέσεων, που αφορούσαν, για παράδειγμα, αγωγές κανονισμού ορίων ή αποβολών από το μίσθιο, κατασχέσεις αποδοχών, ισόβιες προσόδους, προβλήματα σχετικά με τις εκλογές, μισθώσεις κατοικίας κ.ά. Επιπλέον, ο πρωτοδίκης ασκούσε καθήκοντα δικαστή επιτροπείας και ήταν επιφορτισμένος με την προστασία ευάλωτων ενηλίκων, ιδίως ελέγχοντας τη διαχείριση της περιουσίας τους. Το τοπικό δικαστήριο εκδίκασε αστικές και εμπορικές διαφορές, η αξία του αντικείμενου των οποίων δεν ξεπερνούσε το ποσό των 4.000 ευρώ. Από την 1η Ιουλίου 2017 τα τοπικά δικαστήρια καταργήθηκαν και οι αρμοδιότητές τους ανατέθηκαν στα πρωτοδικεία.

³⁴Άρθρο 51 παρ. 3 των κανόνων περί δικαιοδοσίας.

³⁵Άρθρο 52 παρ. 1 των κανόνων περί δικαιοδοσίας.

Η Γαλλία αποφάσισε να προβεί σε ριζική αναμόρφωση και μεταρρύθμιση του δικαστικού της συστήματος με τον πρόσφατο νόμο υπ' αριθμ. 2019-222 της 23ης Μαρτίου 2019 «σχετικά με τον προγραμματισμό 2018-2022 και τη μεταρρύθμιση για τη δικαιοσύνη» («LOI n° 2019-222 du 23 mars 2019 de programmation 2018-2022 et de réforme pour la justice»), που ξεκίνησε να ισχύει από 1.1.2020, με τον οποίο, μεταξύ άλλων, συγχωνεύθηκαν τα μονομελή πρωτοδικεία με τα πολυμελή πρωτοδικεία, δηλαδή τα Tribunaux d'Instance με τα Tribunaux de Grande Instance και δημιουργήθηκε το ενοποιημένο δικαστήριο γενικής δικαιοδοσίας σε πρώτο βαθμό, το Δικαστήριο (Tribunal Judiciaire), που εκδικάζει πλέον όλες τις αστικές και εμπορικές υποθέσεις, εκτός από αυτές που λόγω της φύσης της διαφοράς ανατίθενται στα ειδικά δικαστήρια, τα οποία παρέμειναν αμετάβλητα, ήτοι το εργατοδικείο (conseil de prud'hommes)³⁶, το εμποροδικείο (tribunal de commerce)³⁷ και το δικαστήριο αγροτικών μισθώσεων (tribunal paritaire des baux ruraux)³⁸.

Με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας σε πρώτο βαθμό και την ενίσχυση της οργάνωσης της δικαιοσύνης, στην από 19.4.2018 μελέτη επιπτώσεων που προηγήθηκε του μεταρρυθμιστικού σχεδίου³⁹, επισημαίνεται ότι οι δημογραφικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις, αφενός, και η αναδιοργάνωση των κρατικών υπηρεσιών, αφετέρου, καθιστούν αναγκαία την προσαρμογή των δικαιοδοτικών οργάνων του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας στις σύγχρονες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσει η δικαιοσύνη. Η διάκριση μεταξύ των διαφορών που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του μονομελούς και του πολυμελούς

³⁶ Τα εργατοδικεία εκδικάζουν διαφορές μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων που απορρέουν από ατομική σύμβαση εργασίας.
³⁷ Τα εμποροδικεία εκδικάζουν διαφορές σχετικά με συμβάσεις μεταξύ εμπόρων, μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων ή μεταξύ εμπόρων και πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και διαφορές σχετικά με εμπορικές εταιρείες ή εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των μερών. Το εμποροδικείο εξετάζει επίσης διαδικασίες που αφορούν προβλησιακές επιχειρήσεις.
³⁸ Τα δικαστήρια αγροτικών μισθώσεων εκδικάζουν διαφορές μεταξύ ιδιοκτητών και ενοικιαστών γεωργικών γαιών σχετικά με διάφορες μορφές μίσθωσης ή σύμβασης μίσθωσης και εκμετάλλευσης της γης (fermage, métayage, baux à cheptel, baux à domaine congéable, baux à complants, baux emphytéotiques, ή contrats d'exploitation de terres à vocation pastorale).
³⁹ Βλ. όλα τα προπαρασκευαστικά του νόμου κείμενα στον ακόλουθο σύνδεσμο <https://www.legifrance.gouv.fr/dossierlegislatif/JORFDOLE000036830320/> (στη γαλλική γλώσσα), με ημ. πρ. 19.4.2021.

πρωτοδικείου, που αποτελούν δύο αυτόνομα δικαστήρια, έχει καταστεί ασαφής και δυσνόητη για τους πολίτες. Η πολυπλοκότητα που προκύπτει από τη διασπορά των αρμοδιοτήτων μεταξύ των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων υπονομεύει τη συνοχή της δικαστικής οργάνωσης και την αποτελεσματικότητά της. Οι διαφορές στην οργάνωση και τη λειτουργία αυτών των δύο δικαστηρίων εξακολουθούν να πασιφίζουν να βρουν μια βάση, καθώς οι εξαιρέσεις που έχουν γίνει σ' αυτές περιπλέκουν τους αντίστοιχους ρόλους τους. Έτσι, οι ακρόασεις ενώπιον ενός δικαστή έχουν πολλαπλασιαστεί στο πολυμελές πρωτοδικείο και το μονομελές πρωτοδικείο καλείται να εκδικάσει όλο και πιο πολύπλοκες υποθέσεις. Η ενοποίηση των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων θα πρέπει επομένως να επιτρέψει την απλοποίηση της παραπομπής των υποθέσεων στα δικαστήρια και τον εξορθολογισμό της λειτουργίας τους. Επιπλέον, η ενοποίηση των μεθόδων εκδίκασης των υποθέσεων ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων καθιστά λιγότερο δικαιολογημένη τη διαφοροποίηση μεταξύ του μονομελούς και του πολυμελούς πρωτοδικείου.

Προκειμένου να βελτιωθεί η σαφήνεια της κατανομής των διαφορών σε πρώτο βαθμό και να ικανοποιηθεί η ανάγκη εξειδίκευσης των δικαστών στους πιο σύνθετους τομείς, ο νόμος προβλέπει ότι οι αστικές διαφορές των σημερινών πρωτοβάθμιων δικαστηρίων θα υπάγονται στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, το οποίο θα καταστεί έτσι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο γενικής δικαιοδοσίας⁴⁰. Για να εξασφαλιστεί, όμως, ένα εδαφικό δίκτυο που να ανταποκρίνεται στις τοπικές ανάγκες και να διασφαλίζει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για όλους, το Δικαστήριο θα μπορεί να περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα ανεξάρτητα τμήματα πέραν της έδρας του, που αντιπροσωπεύουν στην τοποθεσία των ταρινών μονομελών πρωτοδικείων⁴¹. Τα τμήματα αυτά θα πρέπει να αντιμετωπίσουν το κύριο μέρος των διαφορών που εμπίπτουν σήμερα στο πεδίο της αρμοδιότητάς τους⁴². Συνεπώς, όλες οι σημερινές θέσεις των δικαστηρίων θα διατηρηθούν για να ικανοποιήσουν την ανάγκη εγγύτητας και

⁴⁰ Άρθρο 95, παράγραφος Ι, σημείο 42 του νόμου 2019-222.
⁴¹ Άρθρο L. 212-8 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων.
⁴² Παρέμεινε η προαιρετική παράσταση του δικού με δικηγόρο στις διαφορές με χρηματικό αντικείμενο που δεν ξεπερνούν το ποσό των 10.000 €.

προσβασιμότητας στη δικαιοσύνη. Το άρθρο L. 212-7 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων (Code de l'organisation judiciaire) θεσπίζει τα νέα τμήματα, οι αρμοδιότητες των οποίων καθορίζονται με διάταγμα, ώστε να ανταποκρίνονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην ανάγκη απονομής δικαιοσύνης σε καθένα από τα εν λόγω εδάφη. Η μεταρρύθμιση θα επιτρέψει στον διάδικο που προτίθεται να κινήσει αστική διαδικασία να απευθύνεται σε οποιοδήποτε τμήμα εντός της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου.

Εκτός από την κοινή για όλα τα τμήματα αρμοδιότητα, ανώτερα δικαστήρια με διάταγμα και μετά από διαβούλευση με τους προϊσταμένους των οικείων δικαστηρίων⁴³ μπορούν να αναθέσουν στα τμήματα μία ή περισσότερες πρόσθετες αρμοδιότητες προκειμένου να ληφθεί υπόψη η οικονομική και κοινωνιολογική πραγματικότητα των περιοχών αυτών, ενισχύοντας έτσι την τοπική δικαιοσύνη. Οι επικεφαλής των δικαστηρίων πρέπει να είναι σε θέση να προτείνουν την αποτελεσματικότερη οργάνωση για την επίτευξη του στόχου αυτού σε επίπεδο τμήματος, ώστε να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική εξειδίκευση, η οποία θα λαμβάνει υπόψη την τοπική πραγματικότητα. Αυτές οι αναγκαίες αλλαγές θα οδηγήσουν σε πιοτική δικαιοσύνη για τους πολίτες, ιδίως με την εξασφάλιση καλύτερης εξειδίκευσης των δικαστών στις πιο σύνθετες υποθέσεις. Θα διευκολύνουν επίσης την εναρμόνιση της νομολογίας στις αστικές υποθέσεις, παρέχοντας μεγαλύτερη προβλεψιμότητα για τους διαδίκους.

Παράλληλα, με το άρθρο 95 παρ. Ι σημείο 17 του νόμου 2019-222 εισήχθη στον γαλλικό Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων το άρθρο L. 211-9-3 που επιτρέπει στην κανονιστική εξουσία να ορίζει, στο πλαίσιο της ίδιας περιφέρειας που συγκεντρώνει περισσότερα δικαστήρια, ένα από αυτά να έχει αποκλειστική αρμοδιότητα για ορισμένες αστικές υποθέσεις, ο κατάλογος των οποίων καθορίζεται με απόφαση του

⁴³ Η άμεση συμμετοχή των επικεφαλής των δικαστηρίων στη δικαστική οργάνωση των δικαστηρίων της δικαιοδοσίας τους αποτελεί μείζον ζήτημα για την εφαρμογή της μεταρρύθμισης. Πράγματι, δεδομένου ότι είναι πλησιέστερα στη δημογραφική, κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα της δικαιοδοσίας τους, διαθέτουν μακροχρόνιους για την προσαρμογή της δικαιοσύνης στην πραγματικότητα των αναγκών του πληθυσμού και έτσι ο ρόλος τους και η αποστολή τους τροποποιήθηκε σημαντικά από το μεταρρυθμιστικό σχέδιο.

Συμβουλίου της Επικρατείας (Conseil d'Etat), λαμβάνοντας υπόψη τον όγκο των σχετικών υποθέσεων και την τεχνική φύση των θεμάτων αυτών. Με το πρώτο κριτήριο του όγκου των σχετικών υποθέσεων, ο νομοθέτης θέλησε, στο όνομα του συνταγματικού στόχου της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, να επιτρέψει την ομαδοποίηση των υποθέσεων που αντιπροσωπεύουν μικρό όγκο δραστηριότητας. Με την υιοθέτηση του δεύτερου κριτηρίου, ο νομοθέτης θέλησε, στο όνομα του ίδιου στόχου, να ενθαρρύνει, για την εκδίκαση των υποθέσεων που απαιτούνται ιδιαίτερες δεξιότητες, την εξειδίκευση των δικαστών που είναι επιφορτισμένοι με την εκδίκασή τους. Είναι προς όφελος του διαδικού, ο οποίος παρακολουθεί την υπόθεσή του να κρίνεται από δικαστήρια με πλήρη γνώση της σχετικής διαφοράς και προς όφελος των δικαστών, οι οποίοι κερδίζουν χρόνο και τεχνογνωσία όταν συνηθίζουν να κρίνουν ορισμένες υποθέσεις. Αυτό βελτιώνει τη συνοχή της νομολογίας και την ποιότητα της δικαιοσύνης.

Περαιτέρω, η συγκώνευση των δικαστηρίων απαιτεί την προσαρμογή πολυάριθμων υφιστάμενων νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων, ιδίως να απαλειφθούν όλες οι αναφορές στο μονομελές πρωτοδικείο σε όλα τα κείμενα, κωδικοποιημένα ή μη, και να προσαρμοστούν οι διατάξεις που βασίζονται στη δυαδικότητα των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων. Για το σκοπό αυτό, το άρθρο 107 του νόμου εξουσιοδοτεί την κυβέρνηση να θεσπίζει με διάταγμα μέτρα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου, προκειμένου να προσαρμόσει και να εναρμονίσει όλες τις διατάξεις που προβλέπονται στους κώδικες και τα κείμενα που ισχύουν μετά τη μεταρρύθμιση της δικαστικής οργάνωσης που προκύπτει από το άρθρο 95. Έτσι, οι λεπτομέρειες εφαρμογής του νόμου σε κάθε περιοχή της γαλλικής επικράτειας ρυθμίζονται με τα διατάγματα που εκδόθηκαν ακολούθως με αριθ. 2019-912, 2019-913 και 2019-914 της 30ής Αυγούστου 2019 κατ' εφαρμογή των άρθρων 95 και 103 του νόμου 2019-222, τα διατάγματα με αριθμ. 2019-965 και 2019-966 της 18ης Σεπτεμβρίου 2019 σύμφωνα με το άρθρο 95 του νόμου, όπως και το διάταγμα με αριθ. 2019-1333 της 11ης Δεκεμβρίου 2019 για τη μεταρρύθμιση της πολιτικής δικονομίας.

2.4. Βέλγιο

Δικαστήρια πρώτου βαθμού στο Βέλγιο είναι τα ειρηνοδικεία (tribunal de justice de paix), τα πρωτοδικεία (tribunal de premièreinstance), ταεμπορικά δικαστήρια (tribunal de l'entreprise) και ταεργατοδικεία (tribunaldutravail).

Ο ειρηνοδικής⁴⁴ εκδικάζει όλες τις αξιώσεις που δεν υπερβαίνουν το ποσό των 5.000 ευρώ, εκτός από αυτές που υπάγονται στο πρωτοδικείο, το εμπορικό δικαστήριο⁴⁵ και το εργατοδικείο⁴⁶ κατά τα άρθρα 569 έως 571, 572bis, 574 και 578 έως 583 του δικαστικού κώδικα⁴⁷. Η εκπροσώπηση του διαδίκου με δικηγόρο ενώπιον του ειρηνοδικείου είναι προαιρετική. Ο ειρηνοδικής εκδικάζει, ανεξάρτητα από το ύψος της απαίτησης⁴⁸: 1) διαφορές που αφορούν τη μίσθωση ακινήτων και τις απαιτήσεις που απορρέουν από τη μίσθωση επιχείρησης, τις απαιτήσεις για την καταβολή αποζημίωσης λόγω κατοχής και την αποβολή από την παράνομη κατάληψη ακινήτου, είτε είναι αποτέλεσμα συμφωνίας είτε όχι, όπως και τις διαφορές που σχετίζονται με την άσκηση του δικαιώματος προτίμησης που παρέχεται στους μισθωτές αγροτικών ακινήτων, 2) διαφορές σχετικά με τη χρήση, τη συντήρηση ή τη διαχείριση της κοινής περιουσίας σε περίπτωση συνιδιοκτησίας,2) διαφορές που αφορούν την αναγκαστική συνιδιοκτησία κτιρίων ή ομάδων κτιρίων⁴⁹,3) διαφορές σχετικά με τις διευκολύνσεις και τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται από το νόμο στους ιδιοκτήτες όμορων

⁴⁴Στα ολλανδικά: vrederechter, στα γαλλικά: juge de paix, στα γερμανικά: Friedensrichter.
⁴⁵Το εμπορικό δικαστήριο έχει γενική δικαιοδοσία για όλες τις (εσωτερικές και εξωτερικές) επιχειρηματικές και εταιρικές διαφορές, ανεξάρτητα από την αξία της απαίτησης.
⁴⁶Το εργατοδικείο έχει δικαιοδοσία σε θέματα εργατικού δικαίου καθώς και δικαίου κοινωνικής ασφάλισης.
⁴⁷Άρθρο 590 του βελγικού δικαστικού κώδικα (belgiëscodedejudiciaire).Οι βελγικοί κανόνες πολιτικής δικονομίας καθορίζονται στον βελγικό δικαστικό κώδικα του 1967, ο οποίος αντικατέστησετονγαλλικόCodedeprocedureciviletου 1806. Η βελγική πολιτική δικονομία ανήκειστη γαλλική νομική παράδοση, πρβλ. Van Orshoven, 'The Belgian Judicial Code (1967)', in C.H. van Rhee (ed.), European Traditions inCivil Procedure (2005) 97 and C.H. van Rhee, D. Heirbaut& M. Storme (eds.), The French Code of civilprocedure (1806) after 200 years. The civil procedure tradition in France and abroad (2008).
⁴⁸Βλ. άρθρο 591 τουδικαστικούκώδικα.
⁴⁹Ν. 2018-06-18/03, άρθ. 178, 282 (ισχύει από 01-01-2019).

και αγωγής ακυρότητας λόγω ελαττώματος του πράγματος, σε πωλήσεις ή ανταλλαγές ζώων,16) διαφορές σχετικά με τη χορήγηση μισθών στη γεωργία και την κηπουρική,17) αιτήσεις σχετικά με το δικαίωμα εκοκαφής,18) διαφορές σχετικά με τη ζωική παραγωγή,19) διαφορές σχετικά με την αποκατάσταση των ζημιών που αναφέρονται στο νόμο της 10ης Ιανουαρίου 1977 περί οργάνωσης της αποκατάστασης των ζημιών που προκαλούνται από την άντληση υπόγειων υδάτων,20) διαφορές σχετικά με συμβάσεις πίστωσης (καθώς και αιτήσεις για τη χορήγηση διευκολύνσεων πληρωμής και διαφορές σχετικά με την εγγύηση συμβάσεων πίστωσης), που διέπονται από το νόμο της 12ης Ιουνίου 1991 για την καταναλωτική πίστη,21) διαφορές σχετικά με την άσκηση από τον Υπουργό Κοινωνικής Ενσωμάτωσης ή τον εξουσιοδοτημένο από αυτόν Υπουργό του δικαιώματος επίταξης οποιουδήποτε εγκαταλελειμμένου κτιρίου, όπως αναφέρεται στο άρθρο 74 του νόμου της 2ας Ιανουαρίου 2001 περί κοινωνικών, δημοσιονομικών και άλλων διατάξεων και 22) απαιτήσεις που εγείρονται κατά φυσικού προσώπου για την πληρωμή υπηρεσίας κοινής ωφέλειας που παρέχεται από προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου, θέρμανσης ή νερού ή από πρόσωπο που προσφέρει δημόσιο δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ραδιοφωνική ή τηλεοπτική υπηρεσία μετάδοσης⁵².

Ο ειρηνοδικής επίσης αποφαινείται⁵³: 1. επί αιτήσεων διορισμού εμπειρογνομόνων όταν η συμφωνία των μερών ή ο νόμος του αναθέτει τον διορισμό ή όταν το αντικείμενο της εμπειρογνομοσύνης εμπίπτει στην αρμοδιότητά του, 2. σε περίπτωση επιτροπείας για την εναντίωση του νομίμου αντιπροσώπου στην άσκηση των δικαιωμάτων του ανήλικου τέκνου για την ανάληψη των ποσών που είναι εγγεγραμμένα στο βιβλιάριο ή στο λογαριασμό ταμειευτηρίου του,3. για την αντίθεση του πατέρα ή του κηδεμόνα στην ένταξη του ανήλικου τέκνου σε επαγγελματική ένωση,4. για την ένσταση κατά της καταβολής του επιδόματος πολιτοφυλακής,5. σχετικά με την εναντίωση στην καταβολή παροχών που παρέχονται εν όλω ή εν μέρει με πόρους:α) από το Εθνικό

⁵²Ν. 2018-03-18/14, άρθ. 22, 277 (ισχύει από 12-05-2018).
⁵³Άρθρο 594 του δικαστικού κώδικα.

εκτάσεων,4) διαφορές σχετικά με δικαιώματα δουλείας,5) διαφορές που απορρέουν από την κατοχή,6) διαφορές που αφορούν τη δημιουργία υποχρεώσεων άρδευσης και αποστράγγισης, τον καθορισμό της πορείας του αγωγού του νερού, των διαστάσεων και της μορφής του, την κατασκευή των τεχνικών έργων που δημιουργούνται για την υδροληψία, τη συντήρηση των έργων αυτών, τις αλλαγές στα ήδη εγκατεστημένα έργα και την αποζημίωση που οφείλεται στον ιδιοκτήτη, είτε της γης που διασχίζεται, είτε της γης που δέχεται τη ροή του νερού, είτε της γης που χρησιμεύει ως στήριγμα των τεχνικών έργων,7) διαφορές που αναφέρονται στο νόμο της 20ης Ιουλίου 1971 περί κηδεών και ταφής⁵⁰,8) διαφορές που αφορούν την άσκηση του δικαιώματος επίταξης που ασκείται από τον δήμαρχο των εγκαταλελειμμένων κτιρίων που αναφέρεται στο άρθρο 134α του δημοτικού νόμου,9) διαφορές που αφορούν τις στρατιωτικές επιτάξεις, τόσο όσον αφορά το δικαίωμα όσο και το ποσό της αποζημίωσης,10) διαφορές σχετικά με την αποκατάσταση των ζημιών από εξόρυξη που προβλέπονται από το νόμο της 15ης Σεπτεμβρίου 1919 περί ορυχείων και λατομείων και διαφορές που αφορούν την αποκατάσταση των ζημιών που προκαλούνται είτε από τη διερεύνηση είτε από την εκμετάλλευση κοιτάσματος, όπως προβλέπεται από το βασιλικό διάταγμα της 28ης Νοεμβρίου 1939 σχετικά με την εξερεύνηση και εκμετάλλευση ασφαλούκων πετρωμάτων, πετρελαίου και καύσιμων αερίων,11) διαφορές σχετικά με την ενοποίηση αγροτικών περιουσιών,12) διαφορές σχετικά με διευκολύνσεις σε οικόπεδα που συνορεύουν με σιδηροδρομικές γραμμές,13) διαφορές για ζημιές που προκλήθηκαν σε χωράφια, καρπούς και καλλιέργειες, είτε από άνθρωπο είτε από ζώα,14) αιτήσεις επιστροφής του εισοδήματος κοινωνικής ένταξης που αναφέρεται στο άρθρο 26 του νόμου της 26ης Μαΐου 2002 σχετικά με το δικαίωμα στην κοινωνική ένταξη και αιτήσεις επιστροφής των δαπανών κοινωνικής πρόνοιας που αναφέρονται στο άρθρο 98 παρ. 2 του νόμου της 8ης Ιουλίου 1976 σχετικά με την οργάνωση δημόσιων κέντρων κοινωνικής δράσης⁵¹,15) αγωγές αναστολής

⁵⁰Ν. 2013-07-30/23, άρθ. 133, 233 (ισχύει από 01-09-2014).
⁵¹Ν. 2017-07-06/24, άρθ. 74, 260 (ισχύει από 03-08-2017).

Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που προβλέπεται στο άρθρο 44 του νόμου της 27ης Ιουνίου 1969 περί αναθεωρήσεως του νομοθετικού διατάγματος της 28ης Δεκεμβρίου 1944 περί κοινωνικής ασφαλίσεως των εργαζομένων,β) το Εθνικό Ταμείο Συντάξεων Μεταλλωρύχων, που προβλέπεται στο άρθρο 5 του νομοθετικού διατάγματος της 10ης Ιανουαρίου 1945 περί κοινωνικής ασφάλισης των μεταλλωρύχων και των εξομιοούμενων προς αυτούς προσώπων,γ) το Ασφαλιστικό Ταμείο Βοηθητικής Ασθένειας-Αναπηρίας,6. επί των αιτήσεων που υποβάλλονται σε αυτό σχετικά με την επιτροπεία ανηλίκων και σε εφαρμογή των άρθρων 378 και 483 του Αστικού Κώδικα,7. επί αιτήσεων ειδικής επιτροπείας βάσει του τίτλου XIII κεφαλαίου 6 με τίτλο "Επιτροπεία ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων" του Προγραμματικού Νόμου της 24ης Δεκεμβρίου 2002,8. σχετικά με την εναντίωση του κηδεμόνα, του υποκατάστατου κηδεμόνα, του επιμελητή ή του δικαιούχου, κατά της καταβολής οικογενειακών παροχών στον δικαιούχο, όπως προβλέπεται στο άρθρο 69 παρ. 3 του νόμου περί οικογενειακών επιδομάτων για μισθωτούς εργαζομένους, εκτός από την περίπτωση κατά την οποία έχει επιληφθεί το δικαστήριο ανηλίκων βάσει του άρθρου 29 του νόμου της 8ης Απριλίου 1965 περί προστασίας των νέων,9. όταν ο ανήλικος τελεί υπό επιτροπεία σχετικά με την εναντίωση στην καταβολή στον δικαιούχο των οικογενειακών παροχών για αυτοαπασχολούμενους, εκτός εάν έχει επιληφθεί το δικαστήριο ανηλίκων βάσει του άρθρου 29 του νόμου της 8ης Απριλίου 1965 περί προστασίας των νέων,10. επί των αιτήσεων έγκρισης βάσει του άρθρου 236 του Κώδικα περί εγγραφών, υποθηκών και δικαστικών τελών και του άρθρου 143 του Κώδικα περί κληρονομικών δικαιωμάτων,11. σχετικά με τις αιτήσεις για την έγκριση της εγγραφής υποθήκης που υποβάλλει ο σύνδικος,12. σχετικά με τις αιτήσεις διορισμού ειδικού διαχειριστή για την εκπροσώπηση εντός της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης ενός από τους εταίρους,13. σχετικά με τις αιτήσεις έγκρισης βάσει του άρθρου 784 του Αστικού Κώδικα,14. κατόπιν αιτήσεως των εξ αδιαίρετου ιδιοκτητών, των επικαρπωτών ή των κατόχων μακροχρόνιων δικαιωμάτων επιφανείας, χρήσης ή κατοίκησης να ορίσουν κοινό αντιπρόσωπο για να

συμμετέχει στη γενική συνέλευση,15. επί των αιτημάτων δυνάμει του νόμου της 26ης Ιουνίου 1990 για την προστασία των ψυχικά ασθενών,16. για κάθε αίτημα κατ’ εφαρμογή των άρθρων 488 έως 502, 1238 έως 1251 και του άρθρου 112 του Αστικού Κώδικα,17. κατόπιν αιτήσεως των δημόσιων λειτουργών για την έκδοση εκτελεστού τίτλου για την επιστροφή των ποσών που προκαταβλήθηκαν από αυτούς σε εκτέλεση του κώδικα εγγραφών, υποθηκών και δικαστικών τελών,18. σχετικά με την αίτηση καθορισμού του ποσού της εγγύησης που προβλέπεται από το άρθρο 94 του κώδικα φόρου κληρονομιάς,19. σχετικά με τις αιτήσεις διορισμού επιμελητή σύμφωνα με το άρθρο 936 του Αστικού Κώδικα,20. σχετικά με την αίτηση για άδεια, σε περίπτωση μίσθωσης αγροκτήματος, για την εκτέλεση των κατασκευών, των έργων και όλων των εργασιών που είναι αναγκαίες για τη χρήση του μισθωμένου ακινήτου ή χρήσιμες για την εκμετάλλευση του ακινήτου σύμφωνα με τον προορισμό του, 21. επί αιτήσεων που αφορούν το διορισμό του διαχειριστή ή το διορισμό του αντικαταστάτη του βάσει του άρθρου 577 του Αστικού Κώδικα,22. επί των αιτήσεων δυνάμει του νόμου της 18ης Οκτωβρίου 2017 σχετικά με παράνομη είσοδο, κατοχή ή διαμονή σε ιδιοκτησία άλλωνκαι23. επί αιτήσεων αναγνώρισης ή κήρυξης της εκτελεστότητας αλλοδαπού μέτρου προστασίας που αναφέρεται στο άρθρο 3 της Σύμβασης της Χάγης της 13ης Ιανουαρίου 2000 για τη διεθνή προστασία των ενηλίκων, το οποίο έχει ληφθεί σε κράτος μέλος της Σύμβασης, ή αλλοδαπού μέτρου προστασίας παρόμοιου με εκείνα που απαριθμούνται στο εν λόγω άρθρο, το οποίο έχει ληφθεί σε τρίτο κράτος, σε σχέση με ενήλικο πρόσωπο.

Περαιτέρω, ο ειρηνοδίκης αποφαινεται επί των αιτήσεων που του υποβάλλονται δυνάμει του νόμου της 26ης Ιουλίου 1962 σχετικά με τη διαδικασία του κατεπείγοντος σε θέματα απαλλοτριώσεων για λόγους δημόσιας ωφέλειας⁵⁴. Παράλληλα, είναι αρμόδιος για θέματα κηδεμονίας, όπως προβλέπεται στο βιβλίο 1 του Αστικού Κώδικα και για τη δικαστική διαχείριση της περιουσίας προσώπου που τεκμαίρεται ότι

⁵⁴Άρθρο 595 του δικαστικού κώδικα.

βρίσκεται σε αφάνεια, σύμφωνα με τα άρθρα 113 έως 117 του Αστικού Κώδικα⁵⁵.

2.5 Λουξεμβούργο

Πολιτικά δικαστήρια πρώτου βαθμού στο Λουξεμβούργο είναι τα ειρηνοδικεία (justices de paix), τα περιφερειακά δικαστήρια (tribunaux d'arrondissement) και τα εργατοδικεία (juridictions du travail).

Το ειρηνοδικείο είναι αρμόδιο για την εκδίκαση όλων των αστικών και εμπορικών υποθέσεων βάσει του κώδικα πολιτικής δικονομίας ή άλλων νομοθετικών διατάξεων⁵⁶. Σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, προσωπικές ή περιουσιακές και σε υποθέσεις ακινήτων, το ειρηνοδικείο έχει αρμοδιότητα μέχρι του ποσού των 10.000 ευρώ⁵⁷ και, επίσης, εκδικάζει αποκλειστικά υποθέσεις εκτέλεσης⁵⁸.

Ανεξάρτητα από το ύψος της απαίτησης το ειρηνοδικείο εκδικάζει⁵⁹:

- α) αγωγές για ζημιές που προκαλούνται, είτε από ανθρώπους είτε από ζώα, σε χωράφια, καρπούς και καλλιέργειες, αγωγές που αφορούν το κλάδεμα δέντρων, καθώς και τον καθαρισμό τάφων ή καναλιών που χρησιμοποιούνται για την άρδευση ιδιοκτησιών ή εργοστασίων, β) υποθέσεις σχετικά με ασθένειες οικόσιτων ζώων, γ) όλες τις διαφορές μεταξύ εκμισθωτών και μισθωτών σχετικά με την ύπαρξη και την εκτέλεση μισθώσεων ακινήτων, καθώς και τις αξιώσεις για την καταβολή αποζημίωσης χρήσης και για την αποβολή από παράνομα καταλαμβάνόμενες εγκαταστάσεις, ανεξάρτητα από το αν είναι αποτέλεσμα συμφωνίας ή όχι και δ) διαφορές σχετικά με την αποκατάσταση ζημιών που προκαλούνται από την εκμετάλλευση ορυχείων, λατομείων και μεταλλείων.

⁵⁶Άρθρο 596 του δικαστικού κώδικα.

⁵⁷Άρθρο 1 του Νέου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας του Λουξεμβούργου (Nouveau Code de procédure civile).

⁵⁸Βλ. άρθρο 2 του ΕΚΠολΔ. Μέχρι του ποσού των 2.000 ευρώ αποφαινεται ανέκκλητα.

⁵⁹Εφόσον οι αιτίες της κατάσχεσης εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του, ήτοι εκδικάζει όλες τις κατασχέσεις κινητών πραγμάτων και των παρεπομένων του και έχει επίσης αρμοδιότητα να επιτρέψει την κατάσχεση όταν, ελλείψει τίτλου, ο νόμος απαιτεί δικαστική άδεια. Επιπλέον, έχει αρμοδιότητα για την εκδίκαση κατασχέσεων αποδοχών εργασίας, συντάξεων και προσόδων, καθώς και για τη διανομή κατασχθέντων ποσών, ανεξάρτητα από την αξία της απαίτησης.

⁶⁰Βλ. άρθρο 3 του ΕΚΠολΔ. Ανέκκλητα μέχρι του ποσού των 1.250 ευρώ.

Παράλληλα, ανεξάρτητα από την αξία της απαίτησης το ειρηνοδικείο εκδικάζει⁶⁰: α) υποθέσεις κανονισμού ορίων και διαφορές που αφορούν την απόσταση που προβλέπεται από τους νόμους, τους ειδικούς κανονισμούς και τη χρήση των χώρων, για τη φύτευση δέντρων, β) υποθέσεις που αφορούν υδάτινα ρεύματα που χρησιμοποιούνται για την άρδευση ακινήτων, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της διοικητικής αρχής, στις περιπτώσεις που καθορίζονται από τους νόμους και τους κανονισμούς, γ) αγωγές καταγγελίας νέου έργου και αποκατάστασης, δ) όλες τις άλλες διαφορές σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 637 έως 710 του Αστικού Κώδικα.

Σε όλες τις επείγουσες περιπτώσεις, ο ειρηνοδίκης μπορεί να διατάξει με συνοπτικές διαδικασίες όλα τα ασφαλιστικά μέτρα⁶¹. Μπορεί επίσης να αποφανθεί επί διαφορών που αφορούν την εκτέλεση των διαταγμάτων και αποφάσεων σε θέματα μίσθωσης και κατοχής χωρίς δικαίωμα ή τίτλο. Ομοίως, μπορεί πάντοτε να ορίσει με συνοπτικές διαδικασίες τα αναγκαία μέτρα συντήρησης ή αποκατάστασης, είτε για την αποτροπή επικείμενης ζημίας είτε για τον τερματισμό μιας προδήλως παράνομης διατάραξης.

Παράλληλα προβλέπεται⁶² ότι εάν οι διάδικοι συμφωνήσουν να προσφύγουν στον ειρηνοδίκη, μολονότι αυτός δεν είναι αρμόδιος λόγω της αξίας της διαφοράς ή της κατά τόπον αρμοδιότητας, ο δικαστής οφείλει να εκδώσει ανέκκλητη απόφαση, εάν ο νόμος ή οι διάδικοι τον εξουσιοδοτούν προς τούτο, άλλως εκδίδει απόφαση που υπόκειται σε έφεση. Η συμφωνία των μερών θα προκύψει από τη δήλωσή τους κατά την ακρόαση, την οποία θα υπογράψουν. Σε εμπορικές υποθέσεις, μπορεί επίσης να προκύψει από ειδική συμφωνία που έχει συναφθεί πριν από την εμφάνιση. Η παρέκταση αρμοδιότητας μπορεί να είναι σιωπηρή. Προκύπτει εκ του νόμου από το γεγονός ότι ο εναγόμενος απάντησε στην ουσία χωρίς να αρνηθεί την αρμοδιότητά του ειρηνοδίκη.

Το περιφερειακό δικαστήριο είναι τακτικό πρωτοβάθμιο δικαστήριο και εκδικάζει αστικές και εμπορικές υποθέσεις για τις οποίες η

δικαιοδοσία δεν ανατίθεται ρητά σε άλλο δικαστήριο λόγω της φύσης της υπόθεσης ή του ύψους της απαίτησης⁶³. Είναι αποκλειστικά αρμόδιο για την εκδίκαση των υποθέσεων που, λόγω της φύσης τους, του ανατίθενται ρητά από το νόμο⁶⁴. Έχει αποκλειστική αρμοδιότητα επί αιτήσεων για την αναγνώριση της εκτελεστότητας των αποφάσεων που εκδίδονται από αλλοδαπά δικαστήρια⁶⁵. Το εργατοδικείο είναι αρμόδιο για την εκδίκαση διαφορών σχετικά με συμβάσεις εργασίας, συμβάσεις μαθητείας και συστήματα επικουρικής σύνταξης που προκύπτουν μεταξύ των εργοδοτών και των υπαλλήλων τους⁶⁶.

2.6 Μάλτα

Civil Court (ΑστικόΔικαστήριο):	To First Hall of the Civil Court εκδικάζει υποθέσεις αστικής ή/και εμπορικής φύσης που υπερβαίνουν τη δικαιοδοσία του Court of Magistrates (βλ. παρακάτω). Υπό τη συνταγματική δικαιοδοσία του εκδικάζει επίσης υποθέσεις που σχετίζονται με παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών που προστατεύονται από το Σύνταγμα και από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών. Το Civil Court (τμήμα εκούσιας δικαιοδοσίας) είναι δικαστήριο εκούσιας δικαιοδοσίας, το οποίο είναι αρμόδιο για την απαγόρευση ή την κήρυξη της ανικανότητας προσώπων με ψυχικά
First Hall of the Civil Court (πρώτοτμήμα)	
Civil Court (Voluntary Jurisdiction Section) (τμήμαεκούσιαςδικαιοδοσίας)	
Civil Court (Family Section) (οικογενειακότμήμα)	

⁶²Άρθρο 20 του ΕΚΠολΔ.

⁶³Άρθρο 21 παρ. 1 του ΕΚΠολΔ.

⁶⁴Άρθρο 21 παρ. 2 του ΕΚΠολΔ.

⁶⁵Άρθρο 25 του ΕΚΠολΔ.

	νοσήματα, τον ορισμό επιτρόπων για τα εν λόγω πρόσωπα, την κίνηση της διαδικασίας κληρονομικής διαδοχής και την επιβεβαίωση των εκτελεστών της διαθήκης. Είναι επίσης ο θεματοφύλακας μυστικών διαθηκών. Το δικαστήριο αυτό εκδικάζει όλες τις υποθέσεις που αφορούν οικογενειακά ζητήματα, όπως ακύρωση γάμου, διαζύγιο, διατροφή και επιμέλεια των τέκνων.
Court of Magistrates	Τα Courts of Magistrates έχουν δικαιοδοσία για την εκδίκαση διαφορών μέχρι του ποσού των 15.000 ευρώ.
Court of Magistrates for Gozo (Δικαστήριο του Γκόζο)	Το Court of Magistrates for Gozo διαθέτει διττή δικαιοδοσία: δικαιοδοσία, ανάλογη εκείνης που ασκεί το αντίστοιχο δικαστήριο στη Μάλτα, και δικαιοδοσία, με αρμοδιότητες ίδιες με εκείνες του πρώτου τμήματος του Civil Court, εκτός από τη συνταγματική δικαιοδοσία, και του τμήματος εκούσιας δικαιοδοσίας του Civil Court.
Small Claims Tribunal (Δικαστήριο μικροδιαφορών)	Το δικαστήριο αυτό εκδικάζει συνοπτικά, βάσει των αρχών της ευθυδικίας και του δικαίου, απαιτήσεις των οποίων η αξία δεν υπερβαίνει τα 5.000 ευρώ.

2.7 Ενδιάμεσα Συμπέρασμα

Κατ’ ακολουθία των ανωτέρω, η υλική αρμοδιότητα των πρωτοβάθμιων τακτικών δικαστηρίων στο γερμανικό δικαστικό σύστημα της τακτικής δικαιοσύνης καθορίζεται με κριτήρια τη φύση της υπόθεσης

και τη χρηματική αξία της διαφοράς. Ειδικότερα, το Ειρηνοδικείο είναι υλικά αρμόδιο για διαφορές σχετικά με αξιώσεις, των οποίων το χρηματικό αντικείμενο δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων ευρώ (5.000,00 €) και για ορισμένες διαφορές, ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου τους, όπως ενδεικτικά διαφορές σχετικά με αξιώσεις που απορρέουν από μίσθωση κατοικίας, διαφορές του νόμου περί οριζόντιας ιδιοκτησίας, διαφορές μεταξύ ταξιδιωτών και ξενοδόχων κ.π., διαφορές σχετικά με ζημιές που προκαλούνται από άγρια ζώα, αξιώσεις που απορρέουν από σύμβαση ισόβιας προσόδου κ.π., οικογενειακές διαφορές και υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας, παράλληλα δε το Ειρηνοδικείο είναι αποκλειστικά αρμόδιο για την έκδοση διαταγής πληρωμής και ως δικαστήριο εκτέλεσης για τη διαταγή πράξεων εκτέλεσης.

Στο δικαστικό σύστημα της Αυστρίας η υλική αρμοδιότητα των δικαστηρίων στις αστικές υποθέσεις κατανέμεται σε ένα πρώτο στάδιο με κριτήριο τη φύση της υπόθεσης, ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς. Τα τοπικά δικαστήρια είναι υλικά αρμόδια για την εκδίκαση μισθωτικών διαφορών, οικογενειακών διαφορών, διαφορών εμπραγμάτου δικαίου, διαφορών λόγω προσβολής δικαιώματος προσωπικότητας κ.ά. Με βάση το κριτήριο της χρηματικής αξίας της διαφοράς, τα τοπικά δικαστήρια εκδικάζουν διαφορές, εφόσον το χρηματικό τους αντικείμενο δεν υπερβαίνει το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων ευρώ (15.000,00 €). Εκτός από τα παραπάνω, στη Βιέννη έχει συσταθεί το εμποροδικείο της Βιέννης, που εκδικάζει τις αναλυτικά ανωτέρω αναφερόμενες εμπορικές διαφορές του άρθρου 51, όταν ξεπερνούν το ποσό των 15.000 ευρώ και αποκλειστικά διαφορές που αφορούν την παραβίαση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Στη Βιέννη επίσης λειτουργεί το τοπικό δικαστήριο για εμπορικές υποθέσεις, το οποίο εκδικάζει εμπορικές διαφορές μέχρι το ποσών 15.000 ευρώ.

Χαρακτηριστική είναι η πρόσφατη μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος της Γαλλίας. Με τον νόμο υπ’ αριθμ. 2019-222 επήλθε ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας με τη συγχώνευση των μονομελών και πολυμελών πρωτοδικείων και τη λειτουργία πλέον ενός

δικαστηρίου γενικής δικαιοδοσίας σε πρώτο βαθμό, που ονομάστηκε Δικαστήριο (Tribunal Judiciaire), και εκδικάζει κατά κανόνα όλες τις αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Παράλληλα, προβλέφθηκε η διατήρηση των δικαστικών καταστημάτων των μονομελών πρωτοδικείων και η λειτουργία τους πλέον ως ανεξάρτητων τμημάτων του Δικαστηρίου, ώστε να εξασφαλιστεί η εγγύτητα και η προσβασιμότητα όλων στη δικαιοσύνη. Τα τμήματα αυτά εξακολουθούν να ασκούν τις αρμοδιότητες που διέθεταν προηγουμένως τα μονομελή πρωτοδικεία, δυνατικά όμως μπορούν να τους ανατεθούν πρόσθετες αρμοδιότητες για την καλύτερη ανταπόκρισή τους προς τις τοπικές ανάγκες. Περαιτέρω, στις περιφέρειες που βρίσκονται περισσότερα Δικαστήρια, προβλέφθηκε η δυνατότητα ένα απ’ αυτά να έχει αποκλειστική αρμοδιότητα εκδίκασης ορισμένων υποθέσεων με κριτήριο τον όγκο τους και την τεχνική τους φύση, ώστε να εξασφαλιστεί η εξειδίκευση των δικαστών προς όφελος των πολιτών και της δικαιοσύνης. Οι ειδικότερες λεπτομέρειες εφαρμογής της μεταρρύθμισης ανά περιοχή καθορίστηκαν με τα διατάγματα της κυβέρνησης που ακολούθησαν.

Περαιτέρω, στο Βέλγιο ο ειρηνοδικής εκδικάζει αξιώσεις που δεν υπερβαίνουν το ποσό των 5.000 ευρώ, αλλά και διαφορές ανεξάρτητα από το ύψος της απαίτησης, όπως εκείνες που αφορούν τη μίσθωση ακινήτων και επιχειρήσεων, διαφορές που απορρέουν από τη συνιδιοκτησία και διαφορές εμπραγμάτου δικαίου. Ακολούθως, το ειρηνοδικείο στο Λουξεμβούργο εκδικάζει αστικές και εμπορικές υποθέσεις μέχρι του ποσού των 10.000 ευρώ και ορισμένες υποθέσεις με βάση τη φύση τους, όπως μισθωτικές διαφορές και υποθέσεις εμπραγμάτου δικαίου. Στη Μάλτα λειτουργούν τα courts of Magistrates, τα οποία έχουν δικαιοδοσία για την εκδίκαση διαφορών μέχρι του ποσού των 15.000 ευρώ και τα δικαστήρια μικροδιαφορών, που εκδικάζουν διαφορές των οποίων η αξία δεν υπερβαίνει τα 5.000 ευρώ.

Ανακεφαλαιώνοντας, τα Ειρηνοδικεία στη Γερμανία, στο Βέλγιο και τη Μάλτα είναι υλικά αρμόδια για την εκδίκαση ιδιωτικών διαφορών μέχρι του ποσού των 5.000,00 ευρώ, στο Λουξεμβούργο μέχρι του ποσού των 10.000,00 ευρώ και στην Αυστρία μέχρι του ποσού των 15.000,00 ευρώ.

Στη Γαλλία το 2017 καταργήθηκαν τα Ειρηνοδικεία που δίκάζαν διαφορές μέχρι του ποσού των 4.000 ευρώ και το 2019 τα μονομελή πρωτοδικεία, που δίκάζαν υποθέσεις μέχρι του ποσού των 10.000 ευρώ, συγχωνεύθηκαν με τα πολυμελή πρωτοδικεία, χαρακτηριζόμενη ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας στο γαλλικό δικαστικό σύστημα ως μια από τις πιο ρηξικέλυθες μεταρρυθμίσεις στο χώρο της δικαιοσύνης. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το ποσό των 20.000,00 ευρώ, ως κριτήριο καθορισμού της συνήθους αρμοδιότητας του Ειρηνοδικείου στην Ελλάδα, είναι ήδη υψηλό και απέχει από το ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

3 Ιστορική επισκόπηση πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας

3.1 Στην Πολλ 1834

Η Πολλ, που κυρώθηκε την 2/14 Απριλίου 1834⁶⁷, περιλάμβανε 5 βιβλία και 1101 άρθρα, και, σε λογική και ακολουθία με το διάταγμα της 21 Ιανουαρίου / 2 Φεβρουαρίου 1834 «περί Οργανισμού των Δικαστηρίων και Συμβολαιογραφιών» που περιλάμβανε 313 άρθρα, στα πρότυπα της γαλλικής νομοθεσίας και της γερμανικής δικαστηριακής πρακτικής⁶⁸, όριζε ότι για την εκδίκαση των ιδιωτικών διαφορών υπάρχουν σε πρώτο βαθμό τα Ειρηνοδικεία, τα Πρωτοδικεία και Εμποροδικεία, παράλληλα, με Διαιτητικά Δικαστήρια.

3.1.1 Το Πρωτοδικείο

Στα Πρωτοδικεία απονεμήθηκε τεκμήριο αρμοδιότητας για τις υποθέσεις του πρώτου βαθμού, που δεν υπήχθησαν, ρητώς, σε άλλα Δικαστήρια⁶⁹. Συγκροτούνταν σε Τριμελή Σύνθεση, με την σύμπραξη Εισαγγελέα και η διαδικασία ενώπιον του διακρίνονταν σε συνήθη και συνοπτική⁷⁰. Η συνήθης δεν μπορούσε να κινηθεί εάν δεν προηγούνταν

⁶⁷ ΦΕΚ 16 Ιουνίου 1834.

⁶⁸ Ρεντούλης, ό.π.

⁶⁹ Ράμμος Γ., Στοιχεία Πολιτικής Δικονομίας, Γ’ εκδοση, Τόμος Α’, Σάκκουλας, 1955, σ. 89.

⁷⁰ Μπαρμπούνης Α., ό.π., σ. 92.

συμβιβαστική απόπειρα ενώπιον του Ειρηνοδίκη, ενώ, σε περίπτωση αποτυχίας, ακολουθούσε υποχρεωτική, έγγραφη προδικασία, με την κατάθεση της αγωγής και «απολογητηρίου εγγράφου» του εναγόμενου, η οποία συνεχίζονταν, κατ’ αντιμωλία, σε προφορική και δημόσια διαδικασία. Σε περίπτωση ερημοδικίας απόφαση εκδίδονταν επί τη βάσει των ισχυρισμών του παρασταθέντος διαδίκου⁷¹. Η συνοπτική διαδικασία ακολουθούνταν για επείγουσες υποθέσεις, παρεμπιπτούσες, προσωπικής φύσης, αλλά, και για τις εφέσεις σε υποθέσεις Ειρηνοδικείου. Η προδικασία πληρούνταν με την επίδοση της αγωγής, η οποία οδηγούσε σε προφορική συζήτηση μετά τριημέρου, ενώ, σε περίπτωση που διαπιστώνονταν η έλλειψη επικείμενου κινδύνου, η υπόθεση παραπέμπονταν στη συνήθη διαδικασία, χωρίς, εκ νέου επίδοσή της⁷². Προϊόντος του χρόνου, δημιουργήθηκε και ένα ιδιότυπο Μονομελές Δικαστηριακό όργανο ο «Πρόεδρος Πρωτοδικών», με προσωρινή⁷³, οριστική⁷⁴ και μικτή⁷⁵ αρμοδιότητα, ιδίως, σε υποθέσεις ασφαλιστικών και ρυθμιστικών μέτρων⁷⁶.

3.1.2 Το Ειρηνοδικείο

Τα Ειρηνοδικεία⁷⁷, αντίστοιχα, θεσπίστηκαν ως, αμιγώς, μονομελή⁷⁸, πρωτοβάθμια Δικαστήρια. Συγκροτούνταν από Ειρηνοδίκες, οι οποίοι υπάγονταν στο άμισθο προσωπικό του ΟΔ⁷⁹ που ασκούσε «ανεξάρτητο, ελεύθερο δικαστηριακό επάγγελμα», αμειβομενο από τα δικαιώματα του Ειρηνοδικείου. Διοριζόνταν δια διατάγματος, χωρίς κάποιο ιδιαίτερο

⁷¹<http://www.kostasbeys.gr/articles.php?c=11&mid=1479&mnu=&id=9005>, με ημ. πρ. 21.1.2020.
⁷² Μπαρμπουνής Α.,ό.π., σ. 92 – 95.
⁷³ προσωρινή διότι τα ασφαλιστικά μέτρα που λάμβανε είχαν προσωρινή ισχύ έως την κύρια Δίκη, Ράμμος,ό.π., σ.90.
⁷⁴ οριστική διότι η απόφασή του, από νομικής απόψεως, ήταν ίδια με του Τριμελούς Πρωτοδικείου, Ράμμος,ό.π.,
⁷⁵ μικτή διότι οι αποφάσεις τους ενίοτε ήταν προσωρινές και ενίοτε τελειωτικές, εφόσον δεν ασκούσαν εμπροθέσμιως προσφυγή, Ράμμος,ό.π.,
⁷⁶<http://www.kostasbeys.gr/articles.php?c=10&mid=1479&mnu=&id=21053>, με ημ. πρ. 28.1.2020.
⁷⁷εγγ. Κατσάλης, Προβλήματα της Δικαιοσύνης, Ελλάδα 1982-97 επ.
⁷⁸ σε περίπτωση φόρτου εργασίας, δηλαδή, δεν προβλέπονταν η συγκρότηση του Ειρηνοδικείου με περισσότερους Ειρηνοδίκες, εμή μόνο η διαίρεση της περιφέρειάς του και η δημιουργία νέου Ειρηνοδικείου.
⁷⁹ στο άμισθο προσωπικό περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, και οι πάρεδροι των Δικαστηρίων, συμπεριλαμβανομένου του Ειρηνοδικείου, ως αναπληρωματικοί δικαστές με τημητική αξίωμα και χωρίς αμοιβή. Οι πάρεδροι ήταν, κυρίως, κτηματίες ή έμποροι.

εκκαθαρίσεως Δικηγορικής αμοιβής και εξωστικές, λόγω καθυστέρησης καταβολής μισθωμάτων⁷⁷. Το αρχικό άρθρο 490 ΠολΔ 1834, καθόσον αφορά στο ύψος της καθ’ ύλην αρμοδιότητας, τροποποιήθηκε κατ’ επανάληψη⁷⁸. Επιπλέον, ανεξαρτήτως αξίας της διαφοράς τα Ειρηνοδικεία είχαν αρμοδιότητα, επί τη βάσει ειδικών νόμων, στις αγωγές βλάβης από δέντρα, κλήματα, καρπούς αγρών και κήπους, εμποδισέως οδών, βλάβης τάφων και άλλων περιβόλων, δια βοσκής, θερισμού κ.ο.κ., κανονισμού ορίων, για την χρήση ύδατος, για τα προσωρινά μέτρα νομής, για τις διαφορές αναγόμενες στην κατ’ οίκον ησυχία, μεταξύ εργοδοτών και εργατών ή υπαλλήλων, επισκευής μισθίου, διαφορές από εμποροπανήγυρη, μεταξύ ταξιδιωτών και ξενοδόχων, χειροτεχνιών, απειλούμενης ζημίας από οικοδομήματα, αποζημίωση λόγω εργατικού ατυχήματος⁸⁰ κ.ά.⁸⁰. Επίσης, ανατέθηκαν στον Ειρηνοδίκη και καθήκοντα της εκούσιας δικαιοδοσίας, η σφράγιση και αποσφράγιση, η αναπλήρωση Συμβολαιογράφων και Υποθηκοφυλάκων, η Προεδρία των Συγγενικών Συμβουλίων, ενώ, μετά την κατάργηση του θεσμού του Έπαρχου, επωμίστηκε και διάφορα διοικητικά καθήκοντα⁸¹.

3.1.2.2 Η «Ειρηνοδικειακή διαδικασία»

Οι υποθέσεις αρμοδιότητας του Ειρηνοδικείου, λόγω της ανάγκης ταχύτερης και απλούστερης επιλύσεώς τους που υπαγορεύονταν από το ποσό της επίδικης διαφοράς⁸², δικαιολογούσε την εφαρμογή *suigeneris*, βασικής «ειρηνοδικειακής διαδικασίας»⁸³. Η διαδικασία ήταν απλή, σύντομη, προφορική και δημόσια. Ουσιαστικά, οι διάδικοι εμφανίζονταν ενώπιον του Ειρηνοδίκη, ο οποίος είχε γνήσια υποχρέωση να επιχειρήσει

⁷⁷Ράμμος,ό.π., σ. 92 – 97.
⁷⁸ενδ. Ν. 1141/1944 (ΦΕΚ Α’16), ν. 1870, ν.δ. 11/30 Ιουλίου 1951, Α.Ν. 1484/1950, ν. 2824/19-20.4.1954 (ΦΕΚ Α’ 79) κ.ο.κ.
⁷⁹Ράμμος,ό.π., σ. 98 επ.
⁸⁰64 περιπτώσεις παραθέτει ο Μέξης,ό.π., σ. 49 επ.
⁸¹Μέξης,ό.π., σ. 48.
⁸²η οποία δεν τελούσε σε αναλογία με τα έξοδα της διαδικασίας, σε περίπτωση που υπάγονταν στο Πρωτοδικείο. Τέτοια υπαγωγή θα σήμαινε ουσιαστικά άρνηση δικαιοσύνης, καθόσον αφορούσαν, συνήθως, διαφορές μεταξύ προσώπων των φτωχών τάξεων, Ράμμος,ό.π., σ.94.
⁸³Μέξης Ν., Ο Ειρηνοδίκης, εκδ. Τζάκας – Δελαγαρμμάτσας, 1955, σ. 71 επ.

προσόν⁸⁰, και εντάσσονταν σε κενή οργανική θέση, μία για κάθε Ειρηνοδικείο⁸¹, ισόβαθμοι με τον Έπαρχο και τους Πρωτοδίκες, οι οποίοι και είχαν «διαφορά προβαδίσματος». Σε περίπτωση απουσίας ή καλύματος του Ειρηνοδίκη, τα καθήκοντά του αναπλήρωνε ο «Πάρεδρος του Ειρηνοδικείου», επί ελλείψει του οποίου χρέη, αυτοδικαίως, αναλάμβανε ο Συμβολαιογράφος της οικείας περιφέρειας ή ο Γραμματέας του⁸². Με νόμο της 24ης Μαΐου 1839⁸³, οι Ειρηνοδίκες διαιρέθηκαν σε τρεις τάξεις. Οριστικοποιήθηκαν τέσσερεις, για λόγους μισθοδοσίας, που επετεύχθη, το πρώτον, με τον Ν. ΠΙΖ 1848⁸⁴. Έκτοτε μεταβάλλεται, συνεχώς, τόσο ο αριθμός τους όσο και ο τρόπος συστάσεως, καταργήσεως και μεταβολής της τάξεως και των περιφερειών τους⁸⁵.

3.1.2.1 Καθ’ ύλην αρμοδιότητα

Στα Ειρηνοδικεία απονεμήθηκε έκτακτη δικαιοδοσία για τις υποθέσεις αρμοδιότητά τους. Λόγω ποσο⁸⁶, καθοριζόνταν στο αρ. 490 ΠολΔ 1834 για αγωγές προσωπικές, ενοχικές, εμπράγματες επί κινητών πραγμάτων και προσωπικές επί ακινήτων έως συγκεκριμένο ύψος και, με το ίδιο ποσοτικό όριο, για αγωγές επί συναλλαγματικών ή γραμματειών εις διαταγή του ν.δ. 13/19 Σεπτεμβρίου 1925, για τον πίνακα αμοιβής δικηγόρων και αμοιβής ιατρών και μηχανικών, καθώς, και για αγωγές καταβολής μισθωμάτων και εξώσεως, επί τη βάσει του μηνιαίου μισθώματος. Για τις ίδιες διαφορές, σε περίπτωση υπερβάσεως της υλικής αρμοδιότητας του Ειρηνοδικείου, αρμόδιος ήταν ο Πρόεδρος Πρωτοδικών, ο οποίος, ως μονομελές δευτεροβάθμιο δικαστήριο, επιφορτιζόνταν και τις εφέσεις στις αποφάσεις Ειρηνοδικείου

⁸⁰ λόγω της έλλειψης εγγραμάτων την εποχή εκείνη.
⁸¹ το μίσθιο για το Ειρηνοδικείο επιβαρύνονταν ο Δήμος ή η Κοινότητα της περιφέρειάς του.
⁸² αυτός ήταν ο θεσμός του «Ειρηνοδικούντος Συμβολαιογράφου» και του «Ειρηνοδικούντος Γραμματέα», που έχουν καταργηθεί.
⁸³ Οι οποίοι με τον ίδιο νόμο από άμισθο καθίστανται έμισθοι δημόσιοι λειτουργοί.
⁸⁴ Τα Ειρηνοδικεία διαιρούνταν σε τάζεις. Μόλις το 1973 με το ν.δ. 186/1973 καταργήθηκε η διαίρεση των Ειρηνοδικείων, παρέμεινε, δε, για τους Ειρηνοδίκες, εν είδη, προαγωγής.
⁸⁵ Ν.ΑΝΕ’/1882, Ν.ΓΥΝΣΤ’/1909, Ν.Γ.Φ.ΞΒ’/1910, Ν.296/1914, Ν.6415/1934, Ν.3520/1956, Ν.4126/1960, Ν.Δ.100/13-21.2.1969, Ν.196/1975, Π.Δ.535/1976, Ν.949/1979, Π.Δ.79/1980, Π.Δ.109/1980, Ν.1071/1980, Ν.1183/1981, Π.Δ.936/1981, Π.Δ.111/1981 κ.ά.
⁸⁶ αρχικά ανήρχετο σε 100 δραχμές, το έτος 1955, δε, σε 5.000 δραχμές.

συμβιβαστική επίλυση, ως συμβιβαστικός υπάλληλος⁸⁴, ενώ, σε περίπτωση αποτυχίας, το ίδιο καθήκον απόλαυε κατά την προφορική, επ’ ακροατηρίω συζήτηση της διαφοράς, που, εφόσον δεν επιτυγχάνονταν, εκκαθαριζόνταν από τον Ειρηνοδίκη «κατ’ επευκαί κρίση», χωρίς προσκόλληση στο γράμμα του νόμου, σε αρμονία, όμως, προς τις επιταγές του, ως Δικαστή ουσίας⁸⁵. Προϊόντος του χρόνου, οι υποθέσεις που απονεμήθηκαν στα Ειρηνοδικεία εκδικάζονταν είτε κατά την βασική «Ειρηνοδικειακή διαδικασία», είτε κατά την αυτοτελή οριζόμενη από τις οικείες διατάξεις⁸⁶, ενώ, στην πράξη η τακτική διαδικασία «κατέληξε να μη διαφέρει ουσιαδώς της ενώπιον των πρωτοδικείων τακτικής διαδικασίας και να μεταβληθεί η επ’ ακροατηρίω προφορική διαδικασία ουσιαστικά σε έγγραφη⁸⁷.

3.2 Στον ΚΠολΔ 68/71

Με την ΠολΔ 1834, που τροποποιήθηκε, συνολικά, 103 φορές, πορεύτηκε η Πατρίδα για, περίπου, ενάμιστοαίωνα, έως την εισαγωγή του ΚΠολΔ 1968. Το έργο πρώτης Συντακτικής Επιτροπής του 1911 επί ΥπουργείαςΝικ. Δημητράκοπουλου, αποτελούμενης από τον ΕισΑΠ Μ. Χατζάκο και τους Καθηγντές Δικονομικού Δικαίου, Ι. Σημαντήρα και Κ. Βασιλείου, αντίστοιχα, συνεχίστηκε από δεύτερη του 1933 που περαίωσε τις εργασίες της το έτος 1958 με την πρόταση ΣχΝΚΠολΔ, και ολοκληρώθηκε το έτος 1960 από Αναθεωρητική του Σχεδίου αυτού Επιτροπή, αποτελούμενη τον ΠρΑΠ Ι. Σακκέτα, τους καθηγητές, Γ. Ράμμο, Χ. Φραγκίστα, Εμ. Μικελάκη, Γ. Μητροπόπουλο, τους δικηγόρους, Αλ. Βαμβέτο, Γ. Οικονομόπουλο, Θ. Λιβαθινό και τον Διευθυντή του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Θ. Μιχαηλίδη, με τον Α.Ν. 44/20-26.6.1967 «Κώδιξ Πολιτικής Δικονομίας και Εισαγωγικός αυτού Νόμος»⁸⁸, που τέθηκε σε ισχύ από την 16η Σεπτεμβρίου 1968, όπως τροποποιήθηκε με

⁸⁷Μέξης,ό.π., σ. 77.
⁸⁸Μέξης,ό.π., σ. 48.
⁸⁹ όπως Α.Χ. η διαδικασία μικροδιαφορών, κατά το ν.δ. 9/16 Νοεμβρίου 1925, που εισήχθη ως ειδική διαδικασία του Ειρηνοδικείου, Φαύρκας – Δελής,ό.π.,
⁹⁰ΣυΠολΔ, ΙV, Κεφ. Α, Γεν., παρ. 1.
⁹¹ ΦΕΚ Α’ 106/16.6.1967.

το Ν.Δ. 958/15.9.1971⁹⁹, από 1η Οκτωβρίου 1971, και αποτελεί έως σήμερα τον ΚΠολΔ. Στα κυριότερα χαρακτηριστικά του ΚΠολΔ 68/71, καθόσον αφορά στην παρούσα, μεταξύ άλλων¹⁰⁰, είναι α. η ίδρυση μονομελούς Δικαστηρίου του Πρωτοδικείου, στο οποίο, παράλληλα, με τη διατήρηση ως τέτοιου του Ειρηνοδικείου, κατανέμονται υποθέσεις του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας, β. η διάκριση της καθ' ύλην αρμοδιότητάς τους και γ. το ενιαίο, τηρουμένων των αναλογιών, της διαδικασίας ενώπιον τους.

3.2.1 Ίδρυση του Μονομελούς Πρωτοδικείου

Η Επιτροπή στο «κολλοσιαίο έργο της»¹⁰¹, κατόπιν διεξοδικής ιστορικής και συγκριτικής προσέγγισης του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας, διεθνώς, αλλά, και στην χώρα μας, και σύμφωνα με τις τάσεις της εποχής, προέκρινε την ίδρυση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, στο οποίο επιμερίστηκε η αρμοδιότητα του Πρωτοδικείου, προς αποσυμφόρηση του Πολυμελούς¹⁰². Παράλληλα, ασχολήθηκε και με το Ειρηνοδικείο. Στο ΣχΚΠολΔ γίνεται αναλυτική παράθεση των ισχυόντων για τον θεσμό των Ειρηνοδικιών στις χώρες της Ευρώπης. Στη μεν Γερμανία, Αυστρία κλ.π. όπου ο διορισμός Ειρηνοδικών και Πρωτοδικών γίνονταν επί τη βάσει των ιδίων προσόντων και απολαύουν την ίδια θέση στη δικαστική ιεραρχία, παρατηρούνταν αύξηση της αρμοδιότητας των Ειρηνοδικιών, ενώ, αντίθετα, στην Γαλλία, που οι Ειρηνοδικές αποτελούσαν ιδιαίτερο κλάδο του Σώματος με διαφορετικά προσόντα διορισμού, παρατηρούνταν σχετική δυσπιστία και η αύξηση της αρμοδιότητας του Ειρηνοδικείου ήταν περιορισμένη¹⁰³. Η Επιτροπή, εν τέλει, προέκρινε ότι «ανεξαρτήτως του τρόπου οργανώσεώς του, αν δηλαδή θα εξακολουθούσε διοικητικώς να είναι δικαστήριο ανεξάρτητο ή θα υπάγεται διοικητικά στα πρωτοδικεία, και ανεξαρτήτως του τρόπου

⁹⁹ ΦΕΚ Α' 176/15.9.1971.

¹⁰⁰ εγγ. για τα χαρακτηριστικά του ΚΠολΔ 1968, Ρεντούλης, ό.π. και Κατσορίδης Ξ., Επί των επενεκτέωνουσιδεότερων τροποποιήσεων εις τον ΚΠολΔ και τον ΕισΝ, ΑρχΝ 1969.246 εττ.

¹⁰¹ Ρεντούλης, ό.π.

¹⁰² Υπό τον ΚΠολΔ το Πολυμελές Πρωτοδικείο αντιστοιχεί προς το Πρωτοδικείο της ΠολΔ 1834, Νίκας σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ΕρμΚΠολΔ Ι, άρθρο 13, αρ. 1, σ. 47.

¹⁰³ ΣχΠολΔ, ΙV, Κεφ. Α, Γεν., παρ. 4.

προώληψεως ειρηνοδικών και της θέσης τους στη δικαστική ιεραρχία», το Ειρηνοδικείο έπρεπε να διατηρηθεί, ως, επίσης, μονομελές Δικαστήριο, με περιορισμένη αύξηση της αρμοδιότητάς «λαμβάνονμένης υπόψιν της σημερινής καταστάσεως του κλάδου των ειρηνοδικών»¹⁰⁴.

3.2.2 Κατανομή της αρμοδιότητας

Καθόσον αφορά στην κατανομή της υλικής αρμοδιότητας, προκρίθηκε η σπουδαιότητα του αντικειμένου της διαφοράς, με εφαρμογή διττού κριτηρίου. Κυρίως, κατά την αξία της και, εξαιρετικά, λόγω της φύσης, της δυσχερείας διαγνώσεώς της ή της ανάγκης ταχείας εκκαθάρισης¹⁰⁵. Το Πολυμελές Πρωτοδικείο θα επιφορτίζονταν υποθέσεις που χρήζουν «διονυχίσσεως και συζητήσεως υπό περισσότερων δικαστών», ενώ, «οσάκις δεν προκύπτουν ζητήματα νομικά ή πραγματικά και το αντικείμενο δεν είναι τέτοιο, ώστε να δικαιολογεί την απασχόληση περισσότερων, ή είναι σκόπιμη η ταχεία διευθέτησή» οι υποθέσεις θα κατανέμονταν μεταξύ Μονομελούς Πρωτοδικείου και Ειρηνοδικείου, κλιμακωτά, κατά τον λόγο της αξίας τους. Παράλληλα, υποθέσεις που, τόσο κατά την νομοθεσία της εποχής όσο και κατά τις ξένες νομοθεσίες, υπάγονταν στο Ειρηνοδικείο, διατηρήθηκαν στην αρμοδιότητά του, ανεξαρτήτως ποσού¹⁰⁶. Το ίδιο συνέβη και με την αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου, με περαιτέρω διάκρισή τους και κατά την αξία της διαφοράς. Έτσι, στο Πολυμελές Πρωτοδικείο απονέμονταν αρμοδιότητα για όλες τις υποθέσεις που δεν ανήκαν στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου και του Ειρηνοδικείου¹⁰⁷, στο Μονομελές Πρωτοδικείο συνήθη αρμοδιότητα έως συγκεκριμένο ποσό¹⁰⁸, εξαιρετική, ανεξαρτήτως ποσού¹⁰⁹, αλλά, και λόγω ποσού μόνο σε βάρος του

¹⁰⁴ ΣχΠολΔ, ΙV, Κεφ. Α, Γεν., παρ. 4.

¹⁰⁵ Νίκας Ν. Πολιτική Δικονομία Ι, 2003, Σάκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, σελ. 129.

¹⁰⁶ Αρ.15 (15 Α.Ν. 44/67, 2.2. Ν.Δ. 958/71).

¹⁰⁷ Αρ.15 (15 Α.Ν. 44/67).

¹⁰⁸ Αρ. 14 παρ. 2 (Α.Ν. 44/67, 2.1. Ν.Δ. 958/71).

¹⁰⁹ Αρ.17 (17 Α.Ν. 44/67).

Πολυμελούς¹¹⁰, στο, δε, Ειρηνοδικείο συνήθη αρμοδιότητα λόγω ποσού και, εξαιρετική, ανεξαρτήτως τέτοιου¹¹¹.

3.2.3 Η ενοποίηση της διαδικασίας στον πρώτο βαθμό

Τέλος, η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη ότι υπό το καθεστώς της ΠολΔ 1834 στο Ειρηνοδικείο η τακτική διαδικασία στην πράξη «κατέληξε να μη διαφέρει ουσιωδώς της ενώπιον των πρωτοδικείων τακτικής διαδικασίας και να μεταβληθεί η επ' ακροατηρία προφορική διαδικασία ουσιαστικά σε έγγραφη» και οι ειδικές διαδικασίες, που έως τότε ήσαν διάσπαρτες σε πλείστα νομοθετήματα, «διεξάγονται τηρουμένων των αρχών της αμεσότητας και προφορικότητας»¹¹², καθώς, και ότι ο θεσμός του Προέδρου Πρωτοδικών, που, με τη θεσμοθέτησή του ως μονομελές Δικαστήριο, στόχευε στην αποσυμφόρηση του Πρωτοδικείου, είχε επιτύχει¹¹³, προέκρινε την εφαρμογή κοινής διαδικασίας ενώπιον όλων των Δικαστηρίων του πρώτου βαθμού, επί τη βάσει υγιών δικονομικών αρχών. Μεταξύ άλλων, αυτές ήταν η αμεσότητα και η προφορικότητα της διαδικασίας¹¹⁴. Έτσι, για τις μείζονες υποθέσεις εισήχθη ο θεσμός του Εισηγητή Δικαστή ο οποίος προετοίμαζε την υπόθεση για την έκδοση οριστικής απόφασης σε μία και μόνη συζήτηση ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου¹¹⁵, στα, δε, μονομελή Δικαστήρια, το έλασσον των υποθέσεών τους δικαιολογούσε, κλιμακωτά, απλούστερη, οικονομικότερη και ταχύτερη διαδικασία. Στο Μονομελές Πρωτοδικείο και στο Ειρηνοδικείο η υπόθεση συγκεντρώνονταν και συζητούνταν, ομοίως, άπαξ σε μία συζήτηση¹¹⁶, με περαιτέρω απλουστεύσεις για το τελευταίο, που δικαιολογούνταν, κυρίως, από την ανάγκη ταχείας εκκαθάρισης των ήσσονος αξίας υποθέσεών του. Οι σημαντικότερες εξ αυτών καθόσον αφορά στην παρούσα, ήταν η δυνατότητα αυτοπρόσωπης

¹¹⁰ Αρ. 16 Α.Ν. 44/67, 2.2. Ν.Δ. 958/71).

¹¹¹ Αρ.15 (15 Α.Ν. 44/67, 2.2. Ν.Δ. 958/71).

¹¹² ΣχΠολΔ, ΙV, Κεφ. Α, Γεν., παρ. 1.

¹¹³ ΣχΠολΔ, ΙV, Κεφ. Α, Γεν., παρ. 4.

¹¹⁴ Ρεντούλης, ό.π.

¹¹⁵ αρ. 238-239 και 296-297 ΚΠολΔ1968.

¹¹⁶ ΣχΠολΔ, ΙV, Κεφ. Α, Γεν., παρ. 4.

παράστασης του διαδίκου¹¹⁷ και η δυνητικότητα των προτάσεων ενώπιον του Ειρηνοδικείου¹¹⁸.

3.3 Ενδιάμεσα συμπεράσματα

3.3.1 Νομική φύση του Ειρηνοδικείου

Τα Ειρηνοδικεία, από συστάσεως του Ελληνικού Κράτους, θεοπίστηκαν κατά το Γαλλικό πρότυπο της Ναπολεόντειας νομοθεσίας, ως πρωτοβάθμια, μονομελή, τακτικά Δικαστήρια ειδικής δικαιοδοσίας. Υπό την έννοια ότι συγκροτούνταν από Ειρηνοδικές που αποτελούσαν ιδιαίτερο κλάδο στο Δικαστικό Σώμα και απόλαυναν έκτακτη και σε προσωρινή βάση αρμοδιότητα για τις υποθέσεις που όριζε ο νόμος. Εντάχθηκαν στον ΟΔ Maurer και στην ΠολΔ 1834, με εγγενή διαδικαστική αυτοτέλεια τους σε σχέση με το Πρωτοδικείο, που λειτουργούσε μόνο σε πολυμελή σύνθεση. Προϊόντος του χρόνου η διαδικασία ενώπιον Πρωτοδικείου και Ειρηνοδικείου συνέκλινε, ενώ, δημιουργήθηκε και ένα ιδιότυπο, μονομελές δικαστηριακό όργανο, ο Πρόεδρος Πρωτοδικών.

Με τον ΚΠολΔ 68/71 καταργείται η ΠολΔ 1834 και ιδρύεται μονομελή σύνθεση του Πρωτοδικείου, το Μονομελές Πρωτοδικείο, ως αυτοτελές δικαστήριο, διακρινόμενο διαδικαστικά από το Πολυμελές, παρόλο που οργανωτικά συνιστούν τμήμα του ίδιου δικαστηρίου. Υπό τον ΚΠολΔ 68/71 το Πολυμελές Πρωτοδικείο αντιστοιχεί στο Πρωτοδικείο της ΠολΔ 1834¹¹⁹. Το Ειρηνοδικείο διατηρείται ως κατώτερο μονομελές δικαστηριακό όργανο και εντάσσεται στα τακτικά, πρωτοβάθμια δικαστήρια γενικής δικαιοδοσίας, με περιορισμένη αύξηση της αρμοδιότητάς του. Η κατανομή των υποθέσεων, έκτοτε, μεταξύ τους λαμβάνει χώρα, κυρίως, με κριτήρια αξίας της διαφοράς, που δικαιολογεί, κλιμακωτά, απλουστεύσεις της διαδικασίας. Ενοποιείται, δηλαδή, τηρουμένων των αναλογιών, η διαδικασία στον πρώτο βαθμό

¹¹⁷ αρ. 95 παρ. 2 ΚΠολΔ 1968.

¹¹⁸ αρ. 116 παρ. 3 ΚΠολΔ 1968. Κατά τον Μπέη η ενιαία και απλή διαδικασία στα μονομελή δικαστήρια δεν επιτρέπει το διαχωρισμό της αυτοπρόσωπης παράστασης σε ειρηνοδικία και μονομελή πρωτοδικία. Η υποχρεωτική παράσταση δικηγόρων στα μονομελή πρωτοδικία παρουσίαζε πρόβλημα αντισυνταγματικότητας στη βάση ότι αυτό δεν προβλεπτόταν για τα ειρηνοδικία σύμφωνα με το μέχρι πρότινος νομοθετικό καθεστώς, Δ 21 671 (672).

¹¹⁹ Νίκαςό.π..

δικαιοδοσίας, τα δε Ειρηνοδικεία απεμπολούν τη διαδικαστική ετερότητα τους και μαζί με την μονομελή σύνθεση του Πρωτοδικείου, εισέρχονται στην νέα εποχή του ΚΠολΔ, σε κοινή, εν γένει, διαδικασία και με την ευχή της Αναθεωρητικής Επιτροπής να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες βελτίωσης του κλάδου των Ειρηνοδικών στο «*αμέσως προσεχές μέλλον*»¹²⁰. Με την εισαγωγή του ΚΠολΔ 68/71 δεν τροποποιείται, αντίστοιχα, και ο ΟΔ. Το δυαδικό σύστημα εισαγωγής σε πρωτοβάθμια δικαστήρια που εφαρμόζουν ενιαία διαδικασία, πέραν του γεγονότος ότι επισημάνθηκε, σχετικά, γρήγορα¹²¹, αποτέλεσε τροχοπέδη των εξελίξεων, έκτοτε, και κομβικό γεγονός στην ιστορία του θεσμού του Ειρηνοδικείου¹²².

Το Ειρηνοδικείο, συνεπώς, αποτελεί πρωτοβάθμιο, τακτικό Δικαστήριο γενικής δικαιοδοσίας, αρμόδιο για τις διαφορές ιδιωτικού δικαίου και εκούσιες δικαιοδοσίας που ο νόμος έχει υπαγάγει σε αυτό¹²³. Συγκροτείται από Ειρηνοδίκη¹²⁴, ισόβιο Δικαστικό Λειτουργό¹²⁵, ο οποίος χαιρεί λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Τα προσόντα και ο τρόπος διορισμού των Ειρηνοδικών ορίζονται στον ΚΟΔΚΔΛ¹²⁶, ενώ, οι Ειρηνοδικες απολαύουν εσωτερικούς βαθμούς ιεραρχίας, Α', Β', Γ' και Δ' τάξης αντίστοιχα¹²⁷.

4 Το Ειρηνοδικείο σήμερα

4.1 Διάρθρωση της ύλης

Το δυαδικό σύστημα εισαγωγής στα πρωτοβάθμια δικαστήρια, συνεπώς, διατηρήθηκε¹²⁸ και ο ΚΠολΔ, διαρκώς τροποποιούμενος¹²⁹,

¹²⁰ΣχΠολΔ, IV, Κεφ. Α, Γεν., παρ. 4.

¹²¹ΟΛΑΠ 956/1980 ΝοΒ 29.25.

¹²²Εγγ. Δελής, Το Ειρηνοδικείο ως πρωτοβάθμια Δικαστήρια, ό.π..

¹²³Αρ. 1, 13 ΚΠολΔ.

¹²⁴Αρ. 4 ΚΟΔΚΔΛ.

¹²⁵Αρ. 53 ΚΟΔΚΔΛ.

¹²⁶Αρ. 34 – 38.

¹²⁷Αρ. 55 ΚΟΔΚΔΛ.

¹²⁸την 31.12.2018, με βάση τον Πίνακα Αρχαιότητας Δικαστικών Λειτουργών Πολιτικών και Ποινικών Δικαστηρίων, η δύναμη των Πρωτοδικείων ανέρχεται σε 1.140 οργανικές θέσεις και των Ειρηνοδικείων σε 914.

¹²⁹ οι σημαντικότερες τροποποιήσεις επήλθαν με τους ν. 733/1977, 1329/1983, 1406/1983, 1478/1984, 2145/1993, 2207/1994, 2298/1995, 2447/1996, 2521/1997, 2721/1999, 2915/2001, 3043/2002 κ.ο.κ. Νίκας, ό.π., σ. 33.

εμβάθυνε στο ενιαίο της διαδικασίας τους. Τεκμήριο αρμοδιότητας για τις υποθέσεις σε πρώτο βαθμό έχει το Πολυμελές Πρωτοδικείο, κατ' αρ. 18 ΚΠολΔ, στα δε, κατώτερα του μονομελή δικαστηριακά όργανα η καθ' ύλην αρμοδιότητα διακρίνεται σε συνήθη, λόγω ποσού, και εξαιρετική, ανεξαρτητως της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς, στα αρ. 14, 15, 16 και 17 ΚΠολΔ, αντίστοιχα. Η ποσοτική οριοθέτηση της καθ' ύλην αρμοδιότητας μπορεί να μεταβάλλεται με υπουργικές αποφάσεις, δημοσιευμένες στην ΕτΚ⁹⁰. Ειδικότερα:

4.1.1 Συνήθης αρμοδιότητα

Η συνήθης, λόγω ποσού, αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου ορίζεται στο αρ. 14 παρ. 1 περ. α' ΚΠολΔ. Το αρχικό ποσό των 10.000 δρχ αυξήθηκε σε 20.000 δρχ από 13 Φεβρ. 1974¹³¹ και σε 30.000 δρχ από 1 Μαΐου 1977¹³². Το ανωτέρω ποσό αυξήθηκε σε 100.000 δρχ με την παρ. 1 άρθρ. 1 Π.Δ. 354/13-15 Σεπτ. 1983¹³³, του οποίου η ισχύς σύμφωνα με το άρθρ. 2 αυτού άρχισε την 1 Νοεμ. 1983. Σε 300.000 δρχ από 16 Σεπτ. 1987 με την παρ. 1 άρθρ. 1 Π.Δ. 278/27 Ιουλ.5 Αυγ. 1987¹³⁴ και σε 600.000 δρχ. από 16 Σεπτ. 1993, με την παρ. 1 άρθρ. 7 Νόμ. 2145/28-28 Μαΐου 1993¹³⁵. Το ανωτέρω ποσό από 16 Σεπτ. 1995 αυξήθηκε σε 1.000.000 δραχμ. με την παρ. 1 της 40320/14-23 Ιουν. 1995¹³⁶απ. Υπ. Δ/νης και σε 2.000.000 δρχ από 1 Νοεμ. 2000 με την περίπτ. α' της με αριθ. 91756/14-15 Σεπτ. 2000 απόφ. Υπ. Δικαιοσύνης¹³⁷. Με τα άρθρα 3-5 Ν. 2943/2001¹³⁸, το ποσό μετατράπηκε σε 5.900 ευρώ. Στη συνέχεια, δε, αυξήθηκε και πάλι σε 12.000 ευρώ, από 1ης Οκτ. 2003 με την περίπτ. α' της με αριθμ. 125804/30 Ιουλ.1 Αυγ. 2003 απόφ. Υπ. Δ/νης¹³⁹. Με το αρ. 2 ν.

¹³⁰ Νίκας, ΠολΔ Ι, σ. 131, μ.π.π.

¹³¹ Π.Δ. 57 της 19/23 Ιαν. 1974 ΦΕΚ Α' 20.

¹³² Π.Δ. 242 της 14/18 Μαρτ. 1977, ΦΕΚ Α' 85.

¹³³ ΦΕΚ Α' 126.

¹³⁴ ΦΕΚ Α' 141.

¹³⁵ ΦΕΚ Α' 88.

¹³⁶ ΦΕΚ Β' 552.

¹³⁷ ΦΕΚ Β' 1150.

¹³⁸ ΦΕΚ Α' 203.

¹³⁹ ΦΕΚ Β' 1072, Διόρθ. Σφαλμ. στο ΦΕΚ Β' 1173/ 20 Αυγ.2003.

3994/2011¹⁴⁰, η συνήθης αρμοδιότητα αυξήθηκε από το ποσό των 12.000,00 ευρώ στο ποσό των 20.000,00 ευρώ το οποίο ανταποκρίνονταν «στις ανάγκες κατανομής της καθ' ύλην αρμοδιότητας»¹⁴¹.

Το ποσό των 12.000,00 ευρώ θεωρούνταν, όμως, ήδη υψηλό για τα ευρωπαϊκά δεδομένα¹⁴². Η σημαντική αυτή αύξηση της αρμοδιότητας αποτέλεσε και το δικαιολογητικό λόγο «πρώτου ρήγματος»¹⁴³ στη δυνατότητα αυτοπρόσωπης παράστασης ενώπιον του Ειρηνοδικείου¹⁴⁴, η οποία διατηρήθηκε έως το ποσό των 12.000,00 ευρώ. Με το αρ. 20 ν. 4055/2012¹⁴⁵, που τροποποίησε το αρ. 740 ΚΠολΔ, το τεκμήριο αρμοδιότητας της εκούσιας δικαιοδοσίας, η οποία, στο πλαίσιο της κοινής δικαιοδοσίας, αποτελεί ιδιαίτερο είδος «ειδικής διαδικασίας γενικότερης εκτάσεως»¹⁴⁶, απονεμήθηκε, επίσης, στα Ειρηνοδικεία¹⁴⁷, πλην της πτώχευσης ν.π. και των υποθέσεων κτηματολογίου, προκειμένου να αποσυμφορηθούν τα Πρωτοδικεία¹⁴⁸. Με το αρ. 8 παρ. 1 ν. 4198/2013, που αντικαταστάθηκε, εκ νέου, από το άρθρο 1 άρθρο έκτο παρ. 2 ν. 4335/2015, επανήλθε στο Μονομελές Πρωτοδικείο, οι περισσότερες υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας, όμως, εξακολουθούν να υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου¹⁴⁹, η, δε, αρχική υπαγωγή της εκούσιας δικαιοδοσίας σε αυτό, έπληξε, εκ νέου, τη

¹⁴⁰ ΦΕΚ Α' 165/2011.

¹⁴¹ Απολογική Έκθεση ν. 3994/2011.

¹⁴² *Ορφανίδης Γ.*, Η ρύθμιση του άρθρου 94 ΚΠολΔ μετά την τροποποίηση που επέφερε ο ν. 4335/2015, <https://www.dslar.gr/2016/06/simantiko-epistimoniki-topothetisi-kathig-k-p-orfanidi-gia-tin-aftoprosopi-parastasi-diadikon-arthro-94-kpold/>, διαθ. εδώ, με ημ. προσβ. 4.2.2020.

¹⁴³ *Ορφανίδης*, ό.π.

¹⁴⁴ *Εγγ. Φαύρας Β.*, Η εφαρμογή του αρ. 94 ΚΠολΔ, μετά τις τροποποιήσεις του ν. 4335/2015, ΕΠολΔ 2016.172.

¹⁴⁵ ΦΕΚ Α' 51/2012.

¹⁴⁶ ΣχΠολΔ ΙV 15.

¹⁴⁷ καίτοι επανήλθε στο Μονομελές Πρωτοδικείο με το αρ. 8 παρ. 1 ν. 4198/2013, που αντικαταστάθηκε, εκ νέου, από το άρθρο 1 άρθρο έκτο παρ. 2 ν. 4335, η πλειονότητα υποθέσεων της εκούσιας δικαιοδοσίας υπάγονται, σήμερα, στην αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου.

¹⁴⁸ Απ. ΕκΒ. Ν. 4055/2012.

¹⁴⁹ αρ. 782 επ. ΚΠολΔ.

δυνατότητα αυτοπρόσωπης παράστασης του διαδικού, με την υποχρεωτική σύμπραξη Δικηγόρου στις υποθέσεις της⁹⁰.

Το Ειρηνοδικείο κατά το ποσό της αρμοδιότητάς του είναι αρμόδιο και για τις υποθέσεις εξαιρετικής αρμοδιότητας του Μονομελούς Πρωτοδικείου, που δρα σε βάρος του Πολυμελούς Πρωτοδικείου. Έως το ποσό των 20.000 ευρώ για τις εργατικές διαφορές του αρ. 16 περ. 2, 3, 4 και 5 ΚΠολΔ, για τις ασφαλιστικές διαφορές του αρ. 16 περ. 6 και 9, για τις απαιτήσεις αιμοιβών και εξόδων ελεύθερων επαγγελματιών, προσώπων που ασκούν δημόσιο λειτουργήμα κλπ, για τις διαφορές για ζημιές από αυτοκίνητα και από την προσβολή της νομής ή κατοχής κινητών ή ακινήτων⁹¹ και για τις διαφορές ανάμεσα στους ιδιοκτήτες ορόφων ή διαμερισμάτων από την σχέση της οροφωκτίας⁹², με βάση, δε, το μηνιαίο μίσθωμα και για τις μισθωτικές διαφορές του αρ. 16 περ. 1 ΚΠολΔ.

4.1.2 Εξαιρετική αρμοδιότητα

Επιπλέον, κατά την αρχή της εγγύτητας και της προσιτής δικαιοσύνης⁹³, είναι αρμόδιο, ανεξαρτητως ποσού, για τις αγροτικές διαφορές του αρ. 15 περ. 1, 2, 4, 5 και 13 ΚΠολΔ, για τις διαφορές από σχέσεις του γειτονικού Δικαίου του αρ. 15 περ. 3 ΚΠολΔ, για τις διαφορές από την παροχή οριομένων υπηρεσιών του αρ. 15 περ. 7, 8, 9, 11 και 12 ΚΠολΔ, καθώς, και για τις ενδοσωματειακές διαφορές του αρ. 15 αρ. 10 ΚΠολΔ⁹⁴.

⁹⁰ καίτοι η νομολογία διχάστηκε αρχικά, επικράτησε η άποψη ότι δεν επιτρέπεται αυτοπρόσωπη παράσταση στις υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας ενώπιον του Ειρηνοδικείου, *Ορφανίδης Γ.*, ό.π., μ.π.π.

⁹¹ ΣχΠολΔ Ι, σ. 138 επ., μ.π.π.

⁹² *Εγγ. Ερμούδου*, Ζητήματα από διαφορές οροφωκτίας, www.ende.gr

⁹³ *Εγγ. Νίκας*, ΠολΔ Ι, σ. 131, μ.π.π.

⁹⁴ στην αρχική του μορφή το αρ.15 (15 Α.Ν. 44/67, 2.2. Ν.Δ. 958/71) όριζε: Είς την αρμοδιότητα των ειρηνοδικίων υπάγονται άνευ διακρίσεως της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς: 1)αι διαφοραί εξ επιμόρτου αγρολήμψιας αι αφορώσαι εις την παράδοσιν ή την δι' οιονδήποτε λόγοναπόδοσιν της χρήσεως του μισθίου, 2)αι διαφοραί αι αναφερόμεναι εις ζημίας δένδρων, κλημάτων, καρπών, σπαρτών, ριζών και φυτών εν γένει αι γενόμεναι δια παρανόμου βοσκής ζώων ή καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπον, 3)αι διαφοραί αι προκύπτουσαι εκ των διατάξεων των άρθρ. 1003 έως 1009, 1018 έως 1020 και 1023 έως 1031 του Αστικού Κώδικος, ως και αι αναφερόμεναι εις τας εκ παραβάσεως τούτων προκύπτουσας ζημίας, 4)αι διαφοραί αι αναφερόμεναι εις τον καθορισμόν των αποστάσεων των επιβαλλομένων υπό των νόμων και των κανονισμών ή των επιποτίων συνηθειών δια την φύτευσιν δένδρων ή φυτειών ή την ανέγερσιν φρακτών ή τάφρων, 5)αι διαφοραί αι αναφερόμεναι εις παρεμπόδισιν της ελευθέρας

4.1.3 Βάσει ειδικών νόμων

Στο μεταξύ, με τον ν. 3869/2010, απονεμήθηκε στα Ειρηνοδικεία η ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων, που κατέλαβε, έκτοτε, μεγάλο μέρος της ειρηνοδικειακής πραγματικότητας, μετασχηματίζοντάς τα, ουσιαστικά, σε πτωχευτικά δικαστήρια ιδιωτών⁵⁵. Ο ν. 3869/2010, ως ειδικός νόμος, φτάνει στη δύση του, με το, δε, ν. 4745/2020, ο οποίος χαρακτηρίστηκε στον νομικό τύπο «ριζοσπαστικός» και ως η «πλέον δραστηκή δικονομική μεταρρύθμιση της τελευταίας εικοσαετίας, μαζί με τους ν. 4335/2015 και 2915/2001»⁵⁶ επιχειρείται, ήδη, η επιτάχυνση των εκκρεμών αιτήσεων ρύθμισης οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων που έχουν μείνει προεγκκαθάρσιση.

Τηρουμένων των αναλογιών, παρόμοιο σύστημα εκδίκησης, υιοθέτησε και ο ν. 4738/2020 για την «Ρύθμιση οφειλών και την παροχή δεύτερης ευκαιρίας». Σημαντική μεταρρύθμιση και μία από τις βασικές διαφοροποιήσεις του είναι ότι αρμόδια δικαστήρια για πτωχεύσεις μικρού αντικειμένου καθίστανται τα ειρηνοδικεία. Η διαδικασία ενώπιον τους ορίζεται απλοποιημένη, που δικαιολογεί διαδικαστικές και άλλες παρεκκλίσεις από τη διαδικασία ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου⁵⁷. Η κήρυξη της πτώχευσης μικρού αντικειμένου, εμψιλοχωρείται από την παραδοχή ότι η έναρξη της διαδικασίας

χρήσεως οδών και σπρατιών και εις τας εκ ταύτης ζημίας, βίαια διαφοραί αι αναφερόμεναι εις την χρήση του ρέντος ύδατος ή την παρεμπόδιση της χρήσεως αυτού, 7)αι διαφοραί αι προκύπτουσαι εκ των διατάξεων των άρθρ. 834 έως 839 του Ασ. Κώδικος, 8)αι διαφοραί αι αναφερόμεναι εις απαιτήσεις των εν άρθρ. 834 και 839 του Ασ. Κώδικος προσώπων ή των καθολικών αυτών διαδόχων, κατά των πελατών αυτών ή των καθολικών διαδόχων των, 9)αι διαφοραί εκ συμβάσεως μεταφοράς προσώπων δι' οιοδήποτε μέσου ως προς τας εξ αυτής απαιτήσεις των μεταφορέων ή πρακτόρων ή των καθολικών διαδόχων αυτών, 10)αι διαφοραί αι αναφερόμεναι εις τας απαιτήσεις των σωματείων και των συνεταιρισμών κατά των μελών αυτών ή των καθολικών αυτών διαδόχων, δια την φειλομένην εις αυτά εισφοράν, ως και δια τας απαιτήσεις των μελών ή των καθολικών αυτών διαδόχων, προς χρηματικήν ή άλλην παροχήν κατά των σωματείων και των συνεταιρισμών, 11)αι διαφοραί αι αναφερόμεναι εις απαιτήσεις των δικηγόρων δια τας αμοιβάς και τα έξοδα αυτών, εφ' όσον πρόκειται περί υπηρεσιών παρασχέντων εις δικασ ενόμιον του ειρηνοδικείου ή πρωτοδικείου, ή των καθολικών διαδόχων αυτών, 12)αι διαφοραί αι αναφερόμεναι εις δικαυώματα ή αποζημιώσεις ή έξοδα των ενώπιον οιοδήποτε δικαστηρίου ή διατηγών εξετασθέντων μαρτύρων, ως και των οπισωθίποτε διορισθέντων ερμηνέων, μεσεγγυούχων και ψυλάκων ή των καθολικών διαδόχων πάντων τούτων.

⁵⁵ για στατιστικά στοιχεία βλ. εδώ: https://www.ministryofjustice.gr/?page_id=1599, με ημ. προσβ. 7.2.2020.

⁵⁶ Γαννόπουλος Π., Η νέα διαδικασία εκδίκησης των αιτήσεων ρύθμισης υπερχρεωμένων νοικοκυριών κατά τον ν. 4745/2020. Μια κριτική αποτίμηση. Αρμ. 2020 12.1995.

⁵⁷ αρ. 172 παρ. 1 ν. 4738/2020.

προαιρετική παράστασή τους κατά την «τυπική» συζήτηση της υποθέσεως, κατόπιν πράξεως του προέδρου του τριμελούς συμβουλίου διευθύνσεως ή του αρμόδιου δικαστή, στην οποία δεν υπάρχει η δυνατότητα αναβολής, κατ' αρ. 241 ΚΠολΔ, ούτε, καταρχήν, εξέτασης μαρτύρων⁶⁴. Κάμφθηκε, έτσι, το σύστημα συγκεντρώσεως στην άταξ συζήτηση της διαφοράς⁶⁵, το οποίο διατηρήθηκε στις περιουσιακές διαφορές, μαζί με την αμεσότητα και προφορικότητα που εξακολουθεί να διέπει τη διαδικασία τους⁶⁶, ενώ, η εκ βάθρων αναδόμηση της τακτικής διαδικασίας υπαγόρευσε, αναγκαστικά, περαιτέρω τροποποιήσεις στον ΚΠολΔ, προκειμένου να συμβαδίσει με το πρότυπο έγγραφης διεξαγωγής της δίκης⁶⁷. Καθόσον αφορά στην παρούσα, η εν γένει αναβάθμιση του ρόλου του Δικηγόρου έτσι ώστε να επικουρεί τον εντολέα του στην έγγραφη προβολή των ισχυρισμών του⁶⁸ εντός αποκλειστικών προθεσμιών ενέργειας⁶⁹, αφενός οδήγησε στην υποχρεωτικότητα κατάθεσης προτάσεων ενώπιον του Ειρηνοδικείου⁷⁰, με την γενικής ισχύος ρύθμιση του αρ. 237 ΚΠολΔ «απαρεγκλίτως για όλα τα εισαγωγικά δικαστήρια τακτικής κατά κάποιον τρόπο διαδικασίας»⁷¹, και, συνακόλουθα, την τροποποίηση του αρ. 115 ΚΠολΔ⁷², προς «γενική

⁵⁴ Κατά τον Ι. Δελήκωστοπουλο «για τη γραπτή διαδικασία υπάρχει ο κίνδυνος η πολιτική δικαιοσύνη να γνωρίσει φαινόμενα της διοικητικής δικαιοσύνης (καταπίεση το δικόγραφο και μετά αγωγή για τη τύχη του επί μακρόν)», Η αναζήτηση της αλήθειας στην πολιτική δίκη, 2016, σ. 46.

⁵⁵ Απ. Εκθ. ΒΙΙΙ2.

⁵⁶ η ετερότητα προτύπου δίκης της νέας τακτική διαδικασίας από τις περιουσιακές διαφορές, υπαγορεύθηκε από την ανάγκη διατήρησης των Πολυμελών συνθέσεων στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, απ. εκθ. (ΒΙ2), εγγ. Γαννόπουλος Π., Οι ειδικές διαδικασίες του ΚΠολΔ μετά τον ν. 4335/2015, ΕΠολΔ 2015.453.

⁵⁷ Ορφανίδης Γ., Η τακτική διαδικασία στην πρωτοβάθμια δίκη, στον τόμο: Η πολιτική δίκη σε κρίση καμπί, Επιστημονικό Συμπόσιο προς τιμήν του Καθηγητή Ν. Νίκα 2016 σ.15.

⁵⁸ Ορφανίδης Γ., Η ρύθμιση του άρθρου 94 ΚΠολΔ μετά την τροποποίηση που επέφερε ο ν. 4335/2015,

<https://www.dsar.gr/2016/06/simantiko-epistimoniki-topothetisi-kathig-k-g-orfanidi-gia-tin-aftoproso-pi-parastasi-diadikon-arthro-94-kpolld/>, διαθ. εδώ, με ημ. προσβ. 4.2.2020.

⁵⁹ Καρανδρού Α., Η άσκηση και συζήτηση της αγωγής κατά την τακτική διαδικασία μετά τις τροποποιήσεις του ν. 4335/2015, Επμορφωτικό Σεμινάριο Δικαστικών Λειτουργών της 12.4.2019, εδώ:

http://www.esdi.gr/new/images/stories/pdf/epimorfosis/2019/karandrou_kpol_2019.pdf, με ημ. προσβ. 8.2.2020.

⁶⁰ η κατάθεση προτάσεων στο μονομελές δικαστήριο, διήλθε το ρομπόκινα επτάληλων τροποποιήσεων, ενδεικτικά, οι πλέον σημαντικές, ν. 2145/1993, 2207/1994, 2298/1995, 2447/1996.

⁶¹ Ορφανίδης Γ.,ό.π.

⁶² το οποίο εντάσσεται στις θεμελιώδεις δικονομικές αρχές.

αντιμετώπισης αφερεγγυότητας των πολύ μικρών οντοτήτων, όπως ορίζονται στο αρ. 2 ν. 4308/2014, πρέπει να είναι, κατά το δυνατόν, ταχεία και απλοποιημένη, γεγονός που δικαιολογείται, στην ανάλυση συνεπειών ρύθμισης του ν. 4738/2020, από την ανάγκη γρήγορης ρευστοποίησης της πτωχευτικής περιουσίας για την αποφυγή απαξίωσης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη και την βελτίωση, μέσω αυτών, ικανοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών, καθώς, και από τη δυνατότητα όλων των φυσικών προσώπων να απαλλαγούν από χρέη εντός τριετίας από την κήρυξη της πτώχευσης, είτε εντός έτους, στην περίπτωση που εισφέρουν στη πτωχευτική περιουσία στοιχεία σημαντικής αξίας, όπως λ.χ. την κύρια κατοικία τους⁵⁸. Για την πραγμάτωση των σκοπών αυτών, ο νομοθέτης, υιοθέτησε δραστηκά δικονομικά μέτρα, ενώ, ο δημόσιος διάλογος, που προηγήθηκε της δημοσιεύσεως του νόμου, καταδεικνύει τον προβληματισμό που συνόδευσε, εν γένει, τον ν. 4738/2020⁵⁹.

4.2 Εμβάθυνση στην κοινή διαδικασία με τον ν. 4335/2015

Επιπλέον, όμως, με την εισαγωγή του ν. 4335/2015⁶⁰, άλλαξε και η δομή της τακτικής διαδικασίας και συστηματοποιήθηκαν περαιτέρω οι ειδικές διαδικασίες σε περιουσιακές διαφορές⁶¹. Όπως τα αρ. 237, 238 ΚΠολΔ τροποποιήθηκαν με το άρθρο 1 άρθρο δεύτερο παρ. 2 και τέθηκαν σε ισχύ από 1.1.2016, κατά το άρθρο 1 άρθρο ένατο παρ. 4 του ίδιου νόμου, εισήχθη στον πρώτο βαθμό της πολιτικής δίκης η γραπτή διαδικασία⁶² ως πρότυπο δίκης για τις υποθέσεις της τακτικής διαδικασίας⁶³. Οι διάδικοι προκαταθέτουν τις προτάσεις τους, με

⁵⁸ βλ. Ανάλυση συνεπειών ρύθμισης ν. 4738/2020.

⁵⁹ λ.χ. αποφάσεις ΔΣ του ΔΣΑ συνεδρίασης της 19.10.2020, διαθ. εδώ: www.dsa.gr

⁶⁰ ΦΕΚ Α'87/2015.

⁶¹ εγγ. Απ. Εκθ. ν. 4335/2015.

⁶² εγγ. Μακρίδου Κ., Οι τροποποιούμενες ρυθμίσεις του ΣχΚΠολΔ ως προς την τακτική διαδικασία – συζήτηση στο ακροατήριο, ΕΠολΔ 2014.187.

⁶³ Κατά την ΑπΕκθ ν. 4335/2015 ΒΙ6 «Η έγγραφη διεξαγωγή της δίκης διαφοροποιείται κατά τη δομή της από την προφορική. Η έγγραφη εξελίσσεται στη βάση προθεσμιών και δημιουργεί επιμέρους στάδια: αγωγή, απάντηση στην αγωγή, ενστάσεις, αντενστάσεις, επανενστάσεις. Οι διάδικοι ενεργούν μονομερώς, ενώ η συμμετοχή του δικαστηρίου στην αποδοχή των προτάσεων θεωρείται περιττή. Αντίθετα η προφορική διαδικασία αναπτύσσεται στη βάση διακομιών που προϋποθέτουν τη σύμπραξη δικαστηρίου και διαδίκων. Η συζήτηση είναι προφορική και διμερής...».

ενίσχυση της έγγραφης διαδικασίας στα ειρηνοδικεία» και αφετέρου απεμπόλησε, οριστικά, τη δυνατότητα αυτοπροσώπων παράστασης ενώπιον του Ειρηνοδικείου, με την τροποποίηση του αρ. 94 ΚΠολΔ⁷³. Η κατάργηση της τελευταίας είχε και έτερη, όμως, αντανάκλαστική ενέργεια. Εφόσον, είναι υποχρεωτική η σύμπραξη Δικηγόρου στις υποθέσεις ενώπιον του Ειρηνοδικείου, δε νοείται και καθοδηγητικός ρόλος του Ειρηνοδίκη σε διάδικο που παρίσταται χωρίς νομικό παραστάτη. Συγκαταργήθηκε, έτσι, και η διάταξη του αρ. 251 ΚΠολΔ⁷⁴, με το άρθρο 1 άρθρο δεύτερο παρ. 1 ν. 4335/2015, το, δε Ειρηνοδικείο, πέραν και μερικότερων προσαρμογών⁷⁵, απώλεσε τις σημαντικότερες εκοφίσεις απλουστεύσεις της κοινής διαδικασίας του με το Πρωτοδικείο, που το συνόδευαν από εισαγωγής του ΚΠολΔ⁷⁶. Ήδη, σήμερα, ενώπιον του Ειρηνοδικείου κατατίθενται, υποχρεωτικά, προτάσεις και ο διάδικος παρίσταται, επίσης, υποχρεωτικά, μετά η δια πληρεξουσίου Δικηγόρου, όπως ισχύει και στο έτερο μονομελές δικαστηριακό όργανο, στο Μονομελές Πρωτοδικείο.

Εξαίρεση αποτελούν οι ειδικές διατάξεις περί μικροδιαφορών, των αρ. 466 επ. ΚΠολΔ⁷⁷. Οι μικροδιαφορές, όμως, δεν συνεχονται με διαδικαστική ετερότητα του Ειρηνοδικείου⁷⁸, αλλά, με την «φύση και το ύψος του αντικειμένου των εκδικαζόμενων διαφορών»⁷⁹, καθιερώθηκαν, δε, προς εξυπηρέτηση του γενικότερου συμφέροντος⁸⁰ ταχείας και απλοποιημένης, κατά το δυνατόν, διαδικασίας εκκαθάρισης των ήσσονος χρηματικής αξίας ιδιωτικών διαφορών, το οποίο δικαιολογεί ελαστικότητα της διαδικασίας και περιορισμό των εχεγρών αποδείξεων, εκκλητούκ.ο.κ., που ισχύει για τις υποθέσεις της τακτικής διαδικασίας, στην μήτρα της οποίας ανήκουν⁸¹, ενώ, και οι τροποποιήσεις που

⁷³ Φούρκας Β.,ό.π.

⁷⁴ Ορφανίδης Γ.,ό.π.

⁷⁵ Απ. Εκθ. 4335/20158.

⁷⁶ αρ. 116, 95 ΚΠολΔ 68/71.

⁷⁷ και τα ασφαλιστικά μέτρα, ενώπιον των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων.

⁷⁸ πούτο γίνεται περισσότερο εμφανές με την Ευρωπαϊκή Διαδικασία Μικροδιαφορών, κατά τον, υπέστερη ισχύος, Κον. ΕΕ 861/2007, που εφαρμόζεται τόσο από τα Ειρηνοδικεία όσο και από τα Πρωτοδικεία, εγγ. Φούρκας Β. – Δελής Γ.,ό.π.

⁷⁹ Απ. Εκθ. ΓΙ8.

⁸⁰ <http://www.kostasbeys.gr/articles.php?c=4&mid=1096&mnu=1&id=19542>

⁸¹ εγγ. Φούρκας Β. – Δελής Γ.,ό.π.

επέφερε ο ν. 4335/2015 στο δικαίό τους, καίτοι, διατηρήθηκε η προφορικότητα της διαδικασίας ως πρότυπο δικής τους⁸², είναι αξιοσημείωτες. Καταργήθηκε η δυνατότητα προφορικής άσκησης της αγωγής, κατόπιν τροποποίησης του αρ. 468 ΚΠολΔ, εκούσιας αντιπροσώπευσης του διαδικού, κατόπιν καταργήσεως του αρ. 472 ΚΠολΔ, ενώ, ελλείπει και η καθυσταθισμένη ενέργεια του Ειρηνοδίκη στον αυτοπροσώπως παρασταθέν διαδικό, μετά την κατάργηση της γενικής διάταξης του αρ. 251 ΚΠολΔ⁸³.

4.3 Προεισαναγωγική εκπαίδευση Ειρηνοδικών στην ΕΣΔΥ⁴

Σε λογική ακολουθία με τα ανωτέρω, η ποιοτική μεταβολή, αλλά, και ποσοτική αύξηση των υποθέσεων του Ειρηνοδικείου από το 2010 και, έκτοτε, οδήγησε στην ανάγκη προεργαστικής εκπαίδευσης των Ειρηνοδικών στην Εθνική Σχολή Δικαστών⁸⁵ «προκειμένου να παρέχεται στο εξής στους υποψήφιους Ειρηνοδίκες η απαραίτητη εκπαίδευση, παραρρησμένη στις απαιτήσεις των διευρυνμένων δικαιοδοτικών τους καθηκόντων»⁸⁶.

Με το αρ. 74 του ν. 4689/2020 «Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2016/800, 2017/1371, 2017/541, 2016/1919, 2014/57/ΕΕ, κύρωση του Μνημονίου Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης της Κυπριακής Δημοκρατίας, τροποποιήσει το ν. 3663/2008 (Α'99) προς

¹⁸² Δελής Γ. Οι μικροδιαφορές σε σχέση με την τακτική διαδικασία υπό τον ν. 4335/2015, Δικαστικά Νέα 138.3, Ειδικάρ 1/2018 ΤΝΠ ΔΣΑ.

¹⁸⁴εγγ. Ερμούδου Α., Η ίδρυση της κατεύθυνσης Ειρηνολογικών στην ΕΣΔΙ και το χρονικό της, διαθ. εδωγ.

https://ende.gr/%CE%B7-%CE%B9%CE%B4%CF%81%CF%85%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%83-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B5%CF%85%CE%B8%CF%85%CE%BD%CF%83%CE%B7%CF%83-%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B7%CE%BD%CE%B5%BF%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CF%89%CE%BD/, με ημ. πρ. 15.5.2021.

185 Η ΕΣΔ ιδρύθηκε με τον ν. 2336/1994 και σκοπό την επιλογή και κατάρτιση των παρέδρων
Πρωτοδικείου και Εισαγγελέας.
186

Αρ.	Εκθ.	N.	4689/2020,	διαθ.	εδώ:
https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/f2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/kypros-dikaiois-ynis-olo.pdf , με την πρ. 15.5.2021.					

οι προϋποθέσεις εισαγωγής των Δικαστών στα πρωτοβάθμια δικαστήρια, κοινής, κατά τα λοιπά διαδικασίας, σε τρώση του δυαδικού τρόπου εισαγωγής που ίσχυε και αποτελούσε «φανερή οργανωτική ανωμαλία»⁴⁹¹ και διαχρονικό πρόβλημα της Ελληνικής Δικαιοσύνης⁴⁹².

5 Στατιστικά στοιχεία του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας

Στην παρούσα, επισυνάπτεται Παράρτημα με πίνακα στατιστικών στοιχείων του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας για τέσσερα (4) έτη, 2016

Προς τούτο εκδόθηκε το πόρισμα Μαΐου 1983 της Εταιρείας Δασκάλων Μελέτων, το οποίο προέβλεπε την εν, γενική αναδιοργάνωση του πρώτου βαθμού διδασκαλίας, με τη μέθοδο κατάρτισης των κεντρικών Εργονομικών (τη μέθοδο αυτή είχε ακολουθηθεί και η μεγάλη μεταρρυθμιστική προσπάθεια του 1911, Δελχί, τα Εργονομικά ως πρωτοβάθμια Δασκάλια, ό.π.τ.). Στο πόρισμα, αφού διαπιστώνονταν ότι «η ύπαρξη δύο κατηγοριών πρωτοβάθμιων διδασκάλων και διδασκάν των ίδιων διδασκαλίων, και αν εφαρμόζοντο το ίδιο ουσιαστικό δικαίο με την ίδια διακονία, αποτελει πανέρη οργανωτική ανισομελία», καθώς και ότι «είναι φανερό ότι η ένταξη των εργονομικών στον ενιαίο διδακτικό κλάδο αποτελεί... το σταυοδέντρο μέτρο για την ορθολογική οργάνωση της διδασκαλίας...», στο οποίο «η πολιτεία οφείλει να προχωρήσει και, μάλιστα το ταχύτερο. Γιατί κάθε αναβολή σημαίνει διαρροή μόνον των νέων εργονομικών, η απορρόφηση των οποίων καθιστά τη λύση του προβλήματος ολοένα δυσκολότερη», προτείνονται η κατάρτιση, δια συνεχόμενους, του κεντρικού Εργονομικού της έδρας του Πρωτοδικείου και η διατήρηση των λοιπών ως Περιφερειακά Μονομελή Πρωτοδικία, τα οποία θα συγκροτούνται, πάντα, σε μονομελή σύνθεση, από πρωτοδικούς που θα ήταν τοποθετημένοι σε αυτήν είτε μετέβαιον από το Πρωτοδικείο, είτε και θα πρόκειτο για μεταβατικό, Περιφερειακά Μονομελή Πρωτοδικία, τα δύο κεντρικά μονομελή σύνθεσης. Το Πρωτοδικείο, θα συγκροτούνταν τόσο σε μονομελή όσο και σε πολυμελή σύνθεση, από πρωτοδικούς και παρόρους Πρωτοδικούς, ο οποίος και θα ήταν εισαγωγικός βαθμός στην ιεραρχία. Έτσι, υπηρετούνταν διπλός σκοπός. Απενός, καθίσταντο το δικαστικό σύστημα εισαγωγής και αφιέρτου επιτυγχινόνταν δικαστική αποθήκευση, τόσο στα Δικαστήρια της επαρχίας, όσο και στα κεντρικά της πόλης των Αθηνών λ.χ., με την αποσυμφορήση του Πρωτοδικείου Αθηνών, οι αρμοδιότητες Μονομελούς του οποίου θα ασκούνταν, παράλληλα, και από τα Περιφερειακά Μονομελή Πρωτοδικία Χανδαλίνου, Αμαρουσίου, Κορυνητός ο.κ. Τέλος, καθόσον αφορά στην μεταβατική περίοδο, προβλεπόταν η μέθοδος αύξησης των κενών οργανικών θέσεων Πρωτοδικών, κατά η λιγότερες του ρυθμού αύξησης από την υπηρεσία των Εργονομικών, μέχρι εξαντλήσεως του κλάδου. Έτσι, με την κατάρτιση του κεντρικού Εργονομικού οι οργανικές του θέσεις θα κατανέμονται και, μειωμένες, θα μεταφέροντο στο Πρωτοδικείο, με, παράλληλη, ισόποση αύξηση των οργανικών θέσεων Πρωτοδικών, οι οποίες και θα καλύπτονταν από ειδικά διαγινωμικό μεταξύ των Εργονομικών. Οι μη επιτυγχόντες τα θέματα αντιστοιχούν στα Περιφερειακά Μονομελή Πρωτοδικία και, με την αντισυνδρόσηση τους, θα υπέκειτο στην επόμενη, επόμενη, οργανική αύξησης των θέσεων Πρωτοδικών, οι οποίες θα υπέκειτο στην επόμενη, επόμενη, οργανική αύξησης των θέσεων Πρωτοδικών. Τα επόμενα χρόνια, οι προηγήσεις κενός οργανικές θέσεις Πρωτοδικών, θα αυξούνταν κατά το ήμισυ των προς αντισυνδρόσηση Εργονομικών, μέχρις εξαντλήσεως τους όταν και θα επιτυγχινόνταν η τελική αναδιοργάνωση του Δικαστηρίου της χώρας, σε κεντρικά και περιφερειακά Πρωτοδικία. **Μαρίτς** Η κατάρτιση των Εργονομικών, δια, εδω:

<http://www.etdime.gr/%CE%A0%CE%9F%CE%A1%CE%99%>

[%CE%A0%CE%9F%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%91-%CE%9C%CE%A5-1983-%CE%97-%CE%9A%CE%91%CE%A4%CE%91%CE%A1%CE%93%](#)

εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 και άλλες διατάξεις»¹⁸⁷, ιδρύθηκε Κατεύθυνση Ειρηνοδικών στην ΕΣΔΑ, ενώ, με τις διατάξεις 76 επ.¹⁸⁸, ορίστηκαν οι προϋποθέσεις συμμετοχής, ο τρόπος διενέργειας διαγωνισμού, οι προϋποθέσεις επιτυχίας, η φοίτηση, οι αποδοχές και ο διορισμός σε θέση Δόκιμου Ειρηνοδική για την πλήρωση κενής οργανικής θέσης στον κλάδο Ειρηνοδικών¹⁸⁹. Υλοποιήθηκαν, έτσι, και οι επιταγές του νομοθέτη όπως είχαν εκφραστεί, ήδη, από το έτος 2008 με την πρόβλεψη στο άρθρο 45 του ν. 3689/2008 της δυνατότητας ίδρυσης κατεύθυνσης ειρηνοδικών¹⁹⁰.

Η εκπαίδευση των Ειρηνοδικών στην ΕΣΔι, όμως, πέραν της παροχής εξειδικευμένης εκπαίδευσης και κατάρτισης στους υποψηφίους Ειρηνοδικες, έχει μεγαλύτερη εμβέλεια. Εξομοιώθηκαν τα προσόντα και

¹⁸⁷ ФЕК А'103/27.5.2020.

• προβλέθηκε η υποστήριξη Προέδρων Εφετών ως Διευθυντή Κατάρτισης και Επιμελητή Λειτουργίας Συμβουλίου Σπουδών και Συμβουλίου Διδασκάντων. Ο ισχυρισμός διαγωνισμός προκηρύσσεται έως το τέλος Ιανουαρίου κάθε έτους. Στο διαγωνισμό γίνεται δεκτό όσοι έχουν ή είναι διευτή διακριτικής ή είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος νομικού τμήματος, με μονοετή διακριτική δικηγόρος ή είναι δικαστικοι υπάλληλοι με πτυχίο νομικού τμήματος νομικής σχολής και πενταετή υπηρεσία στη θέση αυτή, έχουν συμπληρώσει το εκαστό όγδοο (280) και δεν έχουν υπερβεί το τεσσαράκοντο πέμπτο (450) ετος της ηλικίας τους την 31η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο προκηρύσσεται ο διαγωνισμός, έχουν τα προσόντα, που ορίζονται στις παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 36, και δεν έχουν τα κωλύματα, που προβλέπονται στα άρθρα 37 και 38 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων. Ο υποψήφιος υποβάλλει στην Αιτιολογημένη, επίσης, έναν διαφανή τους ως δικαστικού λειτουργού επισημωπητή Διαγωνισμού. Εργαστήριο αποτελείται από έναν Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, έναν Αρχεπίταμη, έναν Αντισταγμέλεα του Αρείου Πάγου, έναν Καθηγητή Τμήματος Νομικής από τη βαθμίδα του Επικειμένου Καθηγητή και έναν δικηγόρο με εκκαταστή τουλάχιστον δικαστηριακή υπηρεσία. Διορίζονται, επίσης, εξειστές ξένων γλωσσών. Ο ισχυρισμός διαγωνισμός περιλαμβάνει δύο στάδια, προκριματικό και τελικό. Κατά το προκριματικό στάδιο οι υποψήφιοι εξετάζονται γραπτώς σε θέματα γενικής παιδείας, αστικού δικαίου, εμπορικού δικαίου και πολιτικής δικονομίας και ποινικού δικαίου και ποινικής δικονομίας. Η βαθμολογική κλίμακα εκτείνεται από μνήμεν (0) έως δεκαπέντε (15). Οωρυνονται επιτυχόντες στο προκριματικό στάδιο όσοι υποψήφιοι έλαβαν μέσο όρο βαθμολογίας στις γραπτές δοκιμασίες ακτώ [8] και σε καμώ κατά από έξι (6), ενώ, ο τελικός βαθμός προωσαντέων κατά ένα δεκάδι (1/10) της μονάδας για κάθε μεταπτυχιακό διπλώμα σε συναφείς τομείς της νομικής επιστήμης και κατά τρία δεκάδια (3/10) της μονάδας για διδακτορικό διπλώμα. Νόμισμα Τμήματος Νομικής ή διδακτορικό πανεπιστημίου. Οι εκκαταστήσεις της ατάξεων. Εξαιρούνται οι υποψήφιοι, όπως ορίζεται, από τους υποψηφίους που εκάστοτε συνολικών αποδόχων του παρόδου πρωτοδικείου, όπως ορίζεται, από τους υποψηφίους με τον ν. 2521/1997. Η Κατάρτιση των εκπαιδευμένων Εργονομικών είναι θεωρητική και πρακτική και η διάρκεια της είναι δεκαέξι (16) μήνες. Μετά την ολοκλήρωση της διαμορφώνεται πίνακας αρχιστάσις, οι, δε, εκπαιδευμένοι διορίζονται, εντός δύο (2) μηνών από τη σύνταξη του πίνακα σε θέσεις δικηγόρων Εργονομικών.

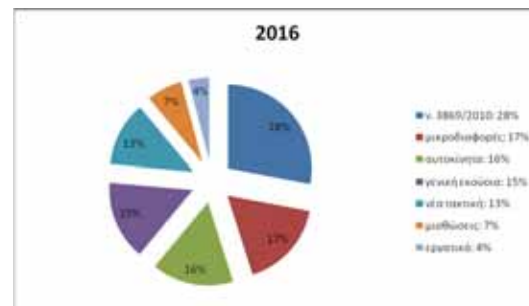
¹⁸⁹ap. 89 v. 4689/2020.

¹⁹⁰Ερμιδίου Α. Η σημασία της Κατεύθυνσης Ειρηνοδικών στην ΕΣΔι, διαθ. εδω: <https://www.dikastiko.gr/articles/akrivi-ermidoy-i-simasia-tis-idrysis-kateythynsis-eirinodikon-stin-esdi/>, με ημ. προ. 15.5.2021.

έως 2019, όπως είναι αναρτημένα, διαθέσιμα σε όλους, στο Υπουργείο Δικαιοσύνης⁹³. Η ανάλυση των στατιστικών αφορά στα κατατεθέντα δικόγραφα στα μονομελή δικαστηριακά όργανα της επικράτειας. Στα Ειρηνοδικεία και στα Μονομελή Πρωτοδικεία, ιδίως, για τις κοινές τους υποθέσεις της τακτικής διαδικασίας και των περιουσιακών διαφορών. Θα επιχειρηθεί, συνεπώς, η συγκέντρωση στατιστικών τόσο εσωτερικά στο Ειρηνοδικείο για τις υποθέσεις αρμοδιότητάς του, συμπεριλαμβανομένων του ν. 3869/2010 και της εκούσιας δικαιοδοσίας, όσο και σε σχέση με το Μονομελές Πρωτοδικείο, με το οποίο και η σύγκριση⁹⁴. Ειδικότερα:

5.1 Η ύλη του Ειρηνοδικείου

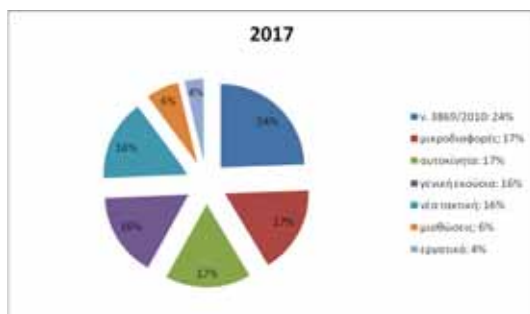
Το έτος 2016 κατατέθηκαν, συνολικά, στα Ειρηνοδικεία 96.023 δικόγραφα. Εξ αυτών, 26.876 αφορούσαν στον ν. 3869/2010, 16.478 μικροδιαφορές, 15.197 αυτοκίνητα, 14.816 γενική εκουσία, 12.090 νέα τακτική, 6.655 μισθώσεις και 3.911 διαγραφές εργατικών διαφορές, αντίστοιχα. Η ύλη διαβρώθηκε ως εξής:

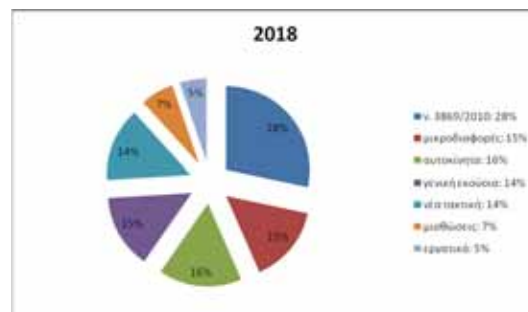
¹⁹³https://www.ministryofjustice.gr/?page_id=1603, με ημ. πρ. 15.5.2021

¹⁹⁴ Νίκας Ν., ΠολΔ Ι, σ. 129

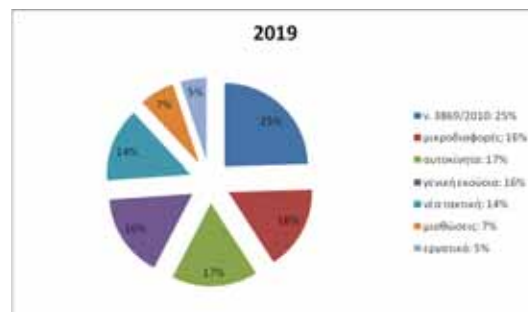
Το έτος 2017 κατατέθηκαν, συνολικά, στα Ειρηνοδικεία 106.195 δικόγραφα. Εξ αυτών, 25.601 αφορούσαν στον ν. 3869/2010, 17.776 μικροδιαφορές, 17.446 αυτοκίνητα, 17.063 γενική εκουσία, 16.329 νέα τακτική, 7.019 μισθώσεις και 4.961 δικόγραφα εργατικές διαφορές, αντίστοιχα. Η ύλη διαρθρώθηκε ως εξής:

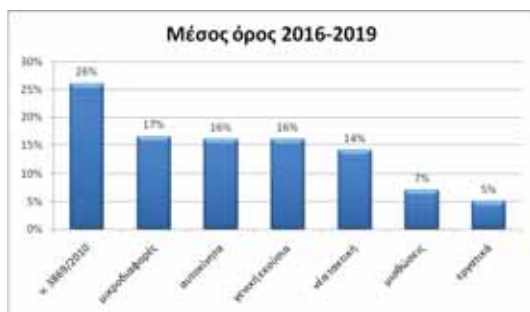
Το έτος 2018 κατατέθηκαν, συνολικά, στα Ειρηνοδικεία 112.328 δικόγραφα. Εξ αυτών, 31.782 αφορούσαν στον ν. 3869/2010, 16.966 μικροδιαφορές, 18.185 αυτοκίνητα, 16.204 γενική εκουσία, 16.004 νέα τακτική, 7.318 μισθώσεις και 5.869 δικόγραφα εργατικές διαφορές, αντίστοιχα. Η ύλη διαρθρώθηκε ως εξής:

Το έτος 2019 κατατέθηκαν, συνολικά, στα Ειρηνοδικεία 105.141 δικόγραφα. Εξ αυτών, 25.801 αφορούσαν στον ν. 3869/2010, 17.225 μικροδιαφορές, 17.560 αυτοκίνητα, 17.108 γενική εκουσία, 14.912 νέα τακτική, 7.166 μισθώσεις και 5.369 δικόγραφα εργατικές διαφορές, αντίστοιχα. Η ύλη διαρθρώθηκε ως εξής:

Ητοι:

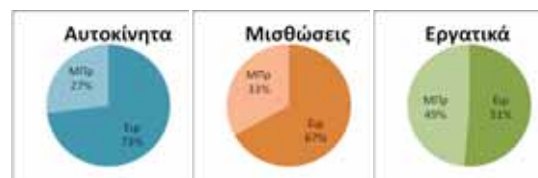

5.2 Το Ειρηνοδικείο σε σχέση με το Μονομελές Πρωτοδικείο

Περαιτέρω, η κατανομή των υποθέσεων το ίδιο διάστημα για την τακτική διαδικασία στο σύνολο του πρώτου βαθμού και για τις περιουσιακές διαφορές που είναι κοινές μεταξύ των μονομελών δικαστηριακών οργάνων έχει ως εξής:

Το 2016¹⁹⁵ κατατέθηκαν στο Ειρηνοδικείο 15.197 δικόγραφα αυτοκινήτων και στο Μονομελές Πρωτοδικείο 5.633 δικόγραφα. Μισθώσεις 6.655 δικόγραφα στο Ειρηνοδικείο και 3.291 στο Μονομελές Πρωτοδικείο και 3.911 δικόγραφα εργατικών διαφορών στο Ειρηνοδικείο και 3.710 στο Μονομελές Πρωτοδικείο αντίστοιχα.

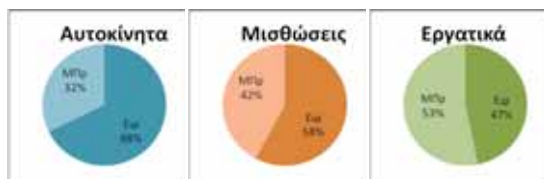
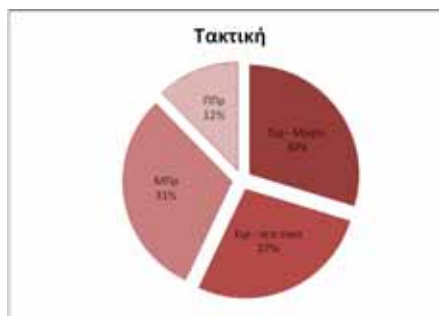
2016

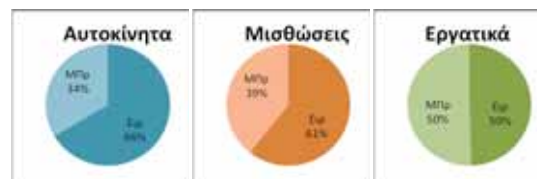
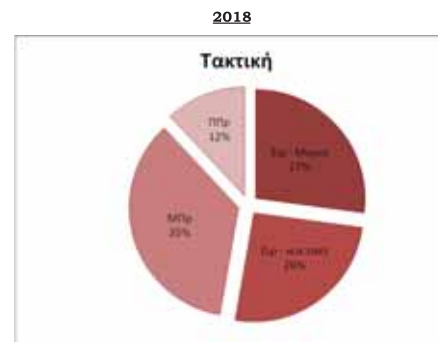
Το 2017 κατατέθηκαν στο Ειρηνοδικείο 17.776 δικόγραφα μικροδιαφορών και 16.329 δικόγραφα νέας τακτικής, συνολικά, δε, τακτικής διαδικασίας 34.105 δικόγραφα, στο Μονομελές Πρωτοδικείο 18.339 δικόγραφα και στο Πολυμελές Πρωτοδικείο 7.339 δικόγραφα. 17.446 δικόγραφα αυτοκινήτων στο Ειρηνοδικείο και 8.304 στο Μονομελές Πρωτοδικείο. Μισθώσεις 7.019 δικόγραφα στο Ειρηνοδικείο και 5.132 στο Μονομελές Πρωτοδικείο και 4.961 δικόγραφα εργατικών διαφορών στο Ειρηνοδικείο και 5.643 στο Μονομελές Πρωτοδικείο, αντίστοιχα.

2017

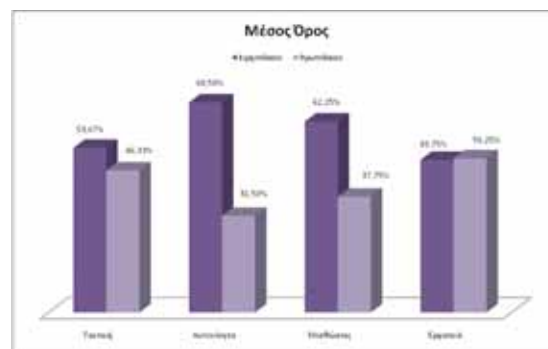
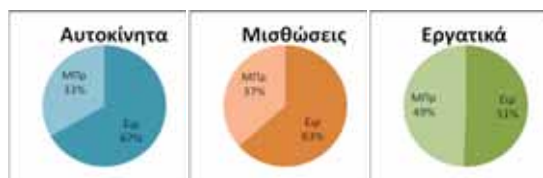
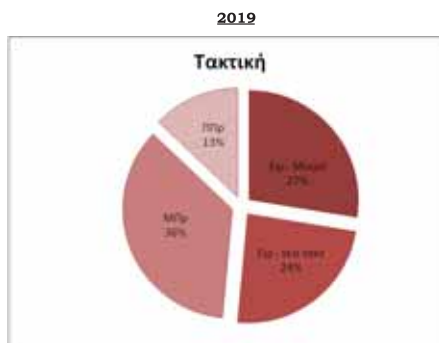
¹⁹⁵ Ελλείποντα στοιχεία για την νέα τακτική στο Μονομελές Πρωτοδικείο

Το 2018 κατατέθηκαν στο Ειρηνοδικείο 16.966 δικόγραφα μικροδιαφορών και 16.004 δικόγραφα νέας τακτικής, συνολικά, δε, τακτικής διαδικασίας 32.970 δικόγραφα, στο Μονομελές Πρωτοδικείο 22.080 δικόγραφα και στο Πολυμελές Πρωτοδικείο 7.453 δικόγραφα. 18.185 δικόγραφα αυτοκινήτων στο Ειρηνοδικείο και 9.191 στο Μονομελές Πρωτοδικείο. Μισθώσεις 7.318 δικόγραφα στο Ειρηνοδικείο και 4.752 στο Μονομελές Πρωτοδικείο και 5.869 δικόγραφα εργατικών διαφορών στο Ειρηνοδικείο και 5.980 στο Μονομελές Πρωτοδικείο, αντίστοιχα.

Το 2019 κατατέθηκαν στο Ειρηνοδικείο 17.225 δικόγραφα μικροδιαφορών και 14.912 δικόγραφα νέας τακτικής, συνολικά, δε, τακτικής διαδικασίας 32.137 δικόγραφα, στο Μονομελές Πρωτοδικείο 22.244 δικόγραφα και στο Πολυμελές Πρωτοδικείο 8.062 δικόγραφα. 17.560 δικόγραφα αυτοκινήτων στο Ειρηνοδικείο και 8.754 στο Μονομελές Πρωτοδικείο. Μισθώσεις 7.166 δικόγραφα στο Ειρηνοδικείο και 4.128 στο Μονομελές Πρωτοδικείο και 5.369 δικόγραφα εργατικών διαφορών στο Ειρηνοδικείο και 5.240 στο Μονομελές Πρωτοδικείο, αντίστοιχα.

5.3 Ενδιάμεσα συμπεράσματα

Τα ανωτέρω έτη τα δικόγραφα τακτικής διαδικασίας που κατατίθενται στο Πρωτοδικείο και στο Ειρηνοδικείο, αντίστοιχα, είναι σχεδόν ίδια, με διαφορά προβαδίσματος του τελευταίου¹⁹⁶. Οι μικροδιαφορές, που αποτελούν ειδικές διατάξεις της τακτικής, τυγχάνουν, διαχρονικά, αυξημένες των λοιπών υποθέσεων της¹⁹⁷. Την μερίδα του λέοντος στην ειρηνοδικειακή ύλη καταλαμβάνει, πρωτίστως, ο ν. 3869/2010, ενώ, η εκούσια δικαιοδοσία, ακόμα και μετά την επαναφορά τεκμηρίου αρμοδιότητάς της στο Μονομελές Πρωτοδικείο, καταλαμβάνει, επίσης, σημαντική μερίδα της ειρηνοδικειακής πραγματικότητας. Συνολικά, η πτώχευση ιδιωτών και οι ειδικές διατάξεις της εκούσιας δικαιοδοσίας, που αποτέλεσαν νέα ύλη του Ειρηνοδικείου από το 2010 και, έκτοτε, προσεγγίζουν, σχεδόν, το ήμισυ¹⁹⁸ των ερευνώμενων υποθέσεων.

¹⁹⁶ συνολικά, Πρωτοδικείο ποσοστό 46,33% της τακτικής και Ειρηνοδικείο 53,67%.

¹⁹⁷ στις ερευνώμενες υποθέσεις οι μικροδιαφορές είναι 2^{ες} στην ύλη του Ειρηνοδικείου και η νέα τακτική 5^η, αντίστοιχα.

¹⁹⁸ ποσοστό (26% + 16% =) 42% των ερευνώμενων υποθέσεων του Ειρηνοδικείου.

Στις περιουσιακές διαφορές που είναι κοινές μεταξύ των μονομελών δικαστηριακών οργάνων, η διείσδυση του Ειρηνοδικείου είναι εμφανής. Τα αυτοκίνητα είναι πλέον των διπλάσιων¹⁹⁹ στο Ειρηνοδικείο και οι μισθώσεις, σχεδόν, διπλάσιες²⁰⁰. Τα εργατικά είναι σχεδόν ίδια, με διαφορά προβαδίσματος του Μονομελούς Πρωτοδικείου, όκι, όμως, απαραίτητα λόγω ποσού, αλλά, και λόγω του κανόνα του αρ. 11 αρ. 7 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το οποίο η αρμοδιότητα κρίνεται από το δεκαπλάσιο της ετήσιας παροχής σε περιπτώσεις καταχρηστικότητας καταγγελίας, μισθών υπερημερίας, επίσκεψης εργασίας κ.ο.κ.²⁰¹. Συνεπώς:

Α. Η διεύρυνση του αριθμού των δικών που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια στο Ειρηνοδικείο οφείλεται στις υποθέσεις υπερκρεωμένων φυσικών προσώπων και στις ειδικές διατάξεις της εκούσιας δικαιοδοσίας.

Β. Οι μικροδιαφορές είναι περισσότερες στο Ειρηνοδικείο σε σχέση με τις υποθέσεις της νέας τακτικής διαδικασίας.

Γ. Διαφαίνεται η παγίωση της τάσης οι περισσότερες δίκες των περιουσιακών διαφορών που υπάγονται στην εξαιρετική αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου, κατ' αρ. 16 ΚΠολΔ, να διεξάγονται ενώπιον του Ειρηνοδικείου.

6. Πρόταση

Με βάση τις διαπιστώσεις της δικαιοσυγκριτικής προσέγγισης, η κατανομή των υποθέσεων στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας φέρεται να ακολουθεί, κατά βάση, τον κανόνα:

6.1 Ο κανόνας κατανομής των υποθέσεων

Το Πολυμελές Πρωτοδικείο, να απασχολούν υποθέσεις μεγάλου οικονομικού αντικειμένου²⁰² και, κυρίως, εφέσεις στις αποφάσεις του Ειρηνοδικείου, το Μονομελές Πρωτοδικείο υποθέσεις της τακτικής

¹⁹⁹ 2,19 φορές περισσότερα.
²⁰⁰ 1,65 φορές περισσότερες.
²⁰¹ εγγ. Μακρίδου, Δικονομία Εργατικών Διαφορών, ό.π.
²⁰² κυμαίνονται σε ποσοστό 12% έως 13% του συνόλου της τακτικής διαδικασίας.

διαδικασίας, ενοικίου, εμπορικού Δικαίου κ.ο.κ., και το Ειρηνοδικείο οι μικροδιαφορές της τακτικής διαδικασίας, οι μισθώσεις, διαφορές από οριζόντια ή κάθετη ιδιοκτησία, από την οικογένεια, το γάμο, την ελεύθερη συμβίωση, καθώς, και η εκούσια δικαιοδοσία. Η αρμοδιότητα καθορίζεται, κυρίως, με κριτήριο τη φύση της υπόθεσης, ενώ, πραγματώνεται, με αυτόν τον τρόπο ανάγκη για κατανομή εργασίας όσο και για εγγύτητα και προσιτή δικαιοσύνη, που αποτελεί και το δικαιολογητικό λόγο ύπαρξης των Ειρηνοδικείων στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας.

6.2 Η εφαρμογή του

Ο ενισχυμένος ρόλος του Ειρηνοδικείου, συνεπώς, στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, σε αντιστοιχία με την προεπαγωγική εκπαίδευση των Ειρηνοδικών στην ΕΣΔΙ και με προσαρμογές στον ΚΟΔΚΑΔ που εκφεύγουν του αντικειμένου της παρούσας, αλλά, και σύμφωνα με την παραδοσιακή και σύγχρονη κατανομή των αστικών υποθέσεων στην χώρα μας, όπως προκύπτουν από τα στατιστικά δεδομένα, περιλαμβάνει, επί της αρχής α. την συγκράτηση της συνήθους, λόγω ποσού αρμοδιότητας του Ειρηνοδικείου και β. την επέκταση της εξαιρετικής, ανεξαρτήτως ποσού, αρμοδιότητάς του στις υποθέσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου, για τις οποίες ισχύει, ήδη, σημείο επαφής μεταξύ τους. Ειδικότερα:

6.2.1 Συγκράτηση της συνήθους, λόγω ποσού, αρμοδιότητας

Εγκατάλειψη της ατελέσφορης, συγκυριακής αυξομείωσης της αρμοδιότητας του Ειρηνοδικείου και συγκράτησή της σε σταθερό ύψος. Η ποσοτική οριοθέτησή θα μπορούσε να διαμορφωθεί στο ποσό των 5.000,00 ευρώ, όπως άλλωστε αναλογεί στα Ειρηνοδικεία της ευρύτερης οικογένειας του Ηπειρωτικού Δικαίου, αλλά, κυρίως, εναρμονίζεται και με την διαμορφωθείσα, στο μεταξύ, κατάσταση στην χώρα μας, ιδίως, αν ληφθεί υπόψη ότι οι μικροδιαφορές είναι, διαχρονικά, περισσότερες των υποθέσεων της νέας τακτικής διαδικασίας. Παράλληλα, ενόψει της εμβάθυνσης στην κοινότητα της διαδικασίας των πρωτοβάθμιων

δικαστηρίων, είναι δογματικά, αλλά, και λόγω του όγκου των σχετικών υποθέσεων, αναγκαία και η αντικατάσταση του δικαίου των μικροδιαφορών με απλουστευμένη διαδικασία ενώπιον του Ειρηνοδικείου για τις υποθέσεις της μητέρας τακτικής διαδικασίας, προκειμένου να συμβαδίσουν, τηρουμένων των αναλογιών, με την έγγραφη διεξαγωγή που εισήγαγε ο ν.4335/2015 και στα Ειρηνοδικεία, προς ενίσχυσή τους.

6.2 Επέκταση της εξαιρετικής αρμοδιότητας του Ειρηνοδικείου

Αναγνώριση της de facto πραγματικότητας που θέλει την τάση οι περισσότερες δίκες των περιουσιακών διαφορών εξαιρετικής αρμοδιότητας του Μονομελούς Πρωτοδικείου σε βάρος του Πολυμελούς, κατ' αρ. 16 ΚΠολΔ, να διεξάγονται, ήδη, ενώπιον του Ειρηνοδικείου και μεταφορά της σχετικής αρμοδιότητας επί αυτών, ανεξαρτήτως ποσού. Λ.κ:

Οι περιουσιακές μισθωτικές διαφορές και οι διαφορές για ζημιές από αυτοκίνητα μπορούν να υπαχθούν - απορροφηθούν από το Ειρηνοδικείο, ανεξαρτήτως ποσού και μισθώματος, αντίστοιχα, ενόψει της καθολικής διείσδυσής του στις σχετικές υποθέσεις. Παρόλο που δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία για το Ειρηνοδικείο, το ίδιο, τηρουμένων των αναλογιών, μπορεί να λάβει χώρα και για τις περιουσιακές διαφορές από αμοιβές των αρ. 16 περ. 7, 614 περ. 5 ΚΠολΔ, δεδομένου του περιορισμένου όγκου των σχετικών εισερχόμενων υποθέσεων στο Μονομελές Πρωτοδικείο, για το οποίο διατίθενται στατιστικά²⁰³. Εξ αντιδιαστολής, οι περισσότερες περιουσιακές διαφορές από αμοιβές διεξάγονται, ήδη, ενώπιον του Ειρηνοδικείου.

Παράλληλα, από τα πορίσματα της συγκριτικής έρευνας των άλλων ευρωπαϊκών δικαίων, αλλά, και την πρόσφατη προσθήκη εδ. γ' στο αρ. 14 ΚΠολΔ, δυνάμει του οποίου επεκτάθηκε το Ειρηνοδικείο στις διαφορές από οριζόντια ή κάθετη ιδιοκτησία των αρ. 614 παρ. 2 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι είναι δυνατή η θεμελίωση αρμοδιότητάς του ανεξαρτήτως

ποσού για τις σχετικές διαφορές, ενώ, επιπλέον, η υπαγωγή της εκούσιας δικαιοδοσίας στο Ειρηνοδικείο βρίσκει έρεισμα τόσο στη δικαιοσυγκριτική προσέγγιση όσο και στον πρόσφατο ν. 4055/2012²⁰⁴, που τροποποίησε το αρ. 740 ΚΠολΔ.

Τέλος, η έλλειψη ειδικής δικαιοδοσίας επί εργατικών διαφορών στην χώρα μας, πέραν λοιπών εξαιρέσεών τους από την συστηματική ενότητα των περιουσιακών διαφορών στις οποίες ανήκουν, όπως, λ.κ. ότι δεν ισχύει για αυτές το πλάσμα ομολογίας²⁰⁵, καθιστά αναπόφευκτο τον επιμερισμό τους στα μονομελή πρωτοβάθμια δικαστήρια. Μπορεί, όμως, να εισαχθεί ποιοτικό κριτήριο στην κατανομή σε αντικατάσταση του απολύτου αξίας τους, έτσι ώστε, οι εργατικές διαφορές να εισάγονται στο Ειρηνοδικείο ανεξαρτήτως ποσού, εκτός αν πρόκειται να κριθεί η όλη έννομη σχέση σε περιπτώσεις καταχρηστικότητας καταγγελίας, μισθών υπερημερίας, επίσκεψης εργασίας κ.ο.κ..

6.3 Ωφέλεια

6.3.1 Μία μονομελής σύνθεση για κάθε διαφορά στον πρώτο βαθμό

Αντιμετωπίζεται, έτσι, ως επί το πλείστον, το διαχρονικό πρόβλημα ύπαρξης δύο μονομελών πρωτοβάθμιων δικαστηρίων για τις ίδιες διαφορές, που συντηρεί την παρωχημένη μέθοδο διάκρισης των διαφορών με βάση την αξία τους και οδηγεί στην συγκυριακή αυξομείωση της συνήθους αρμοδιότητας του Ειρηνοδικείου. Έχει, από καιρού, επισημανθεί ότι είναι αναγκατικό από τη μια μεριά να έχουμε βραδύτητα στην πολιτική δίκη, και από την άλλη, να διατηρούνται δύο, παράλληλες, πρωτοβάθμιες, μονομελείς συνθέσεις δικαστηρίων για κοινές υποθέσεις²⁰⁶. Απλοποιείται, δηλαδή, εν γένει το σύστημα απονομής της αστικής δικαιοσύνης και σε πρώτο βαθμό έχει υλική αρμοδιότητα, κυρίως, μία μονομελή σύνθεση για κάθε διαφορά, το Μονομελές Πρωτοδικείο για τις υποθέσεις, ιδίως, ενοικίου, εμπορικού

²⁰³ αρ. 20 ν. 4055/2012 (ΦΕΚ Α' 51/2012).
²⁰⁴ Οργανίδης Γ. Τημ. Τάμ. Τραυλού – Τζανετάτου, σ. 1024.
²⁰⁵ Μπέης, Σκέψεις Νομοθετικής Πολιτικής, διαθ. εδώ: <http://www.kostasbeys.gr/articles.php?c=8&mid=8&nu=0&id=9005>, με ημ. πρ. 24.5.2021.

κ.ο.κ.και το Ειρηνοδικείο για τις υποθέσεις μικροδιαφορών, εκούσιας δικαιοδοσίας, μισθώσεων, οροφκτησίας κ.ο.κ., που προσιδιάζουν και στη φύση του, ως Δικαστήριο εγγύτητας στον πολίτη.

6.3.2 Εξειδίκευση δικαστών

Εξάλλου, η επέκταση της εξαιρετικής αρμοδιότητας του Ειρηνοδικείου σε κατηγορίες περιουσιακών διαφορών θα οδηγήσει σε εξειδίκευση των Δικαστών, Πρωτοδικών και Ειρηνοδικών, για τις υποθέσεις αρμοδιότητάς τους²⁰⁷. Η ανάγκη για κατανομή εργασίας είναι σήμερα επιτακτική²⁰⁸, προκειμένου να αντιμετωπιστεί, λόγω της αυξανόμενης, με γεωμετρική πρόοδο, πολυπλοκότητας των εννόμων σχέσεων και των προβλημάτων που προκύπτουν απ' αυτές, η κατασπατάληση χρόνου και η καθυστέρηση στην ορθολογική εξέλιξη της διαδικασίας. Με βάση, λοιπόν, αυτή τη θεώρηση η ενασχόληση των δικαστών σε συγκεκριμένους τομείς δικαίου συνιστά σημαντικό και ουσιαστικό παράγοντα εξοικονομήσεως πολυτίμου «δικαιοδοτικού» χρόνου και ταχείας απονομής δικαιοσύνης, έτσι ώστε να μπορεί να εκδοθεί, σε εύλογο χρόνο, μια ποιοτικώς ορθή απόφαση²⁰⁹.

²⁰⁷Το ζήτημα εξειδίκευσης των δικαστών απασχόλησε το τρίτο διεθνές συνέδριο δικαστών που πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο το 1969 και του οποίου το ημίμα για την πολιτική δικονομία συνέταξε όπως στον χώρο της δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων λαμβεί χώρα μια περαιτέρω εξειδίκευση προς όφελος μιας καλύτερης απονομής δικαιοσύνης. Η ιδιαίτερη μεγάλη επικαιρότητα, που δόθηκε τότε στο θέμα της εξειδίκευσεως των δικαστικών λειτουργιών λόγω του ότι αποτέλεσε το αντικείμενο του τρίτου διεθνούς συνεδρίου δικαστών, συνετέλεσε τότε στο να αναζωπυρώσει τη συζήτηση για το θέμα αυτό, το οποίο κατά καιρούς πάντοτε απασχόλησε τους νομικούς, χωρίς όμως να έχει υπάρξει ομοφωνία ως προς το θέμα της αντιμετώπισεως, της επιλώσεως και της ρυθμίσεώς του. Βλ. *Κλαμαρή*, Το «Οικογενειακό Δικαστήριο» ως ένα «Πρότυπο εξειδικευμένο Δικαστήριο» υπό το πρίσμα (ιδίως) των αρχικών σχετικών επιστημονικών συζητήσεων στη Γερμανία, ό.π..

²⁰⁸Πρβλ. σχετικά *R. Wassermann*, *Spezialisierung nutzt der Justiz*, ZPR 3 (1970), 6.

²⁰⁹*R. Wassermann*, ό.π., σ. 6.